

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo Kuršėnų miesto Ventos upės slėnyje projektas

Trečioji dalis: KONKRETIZUOTI SPRENDINIAI

Planavimo organizatorius:	Šiaulių rajono savivaldybės administracija
Projekto rengėjas:	Klaipėdos universiteto Architektūros, urbanistikos ir dizaino centras „Baltijos kraštovaizdžiai“
Projekto vadovas:	Krašt. arch. prof. dr. Petras Grecevičius

T U R I N Y S

ĮVADAS	3
1. TERITORIJOS NAUDOJIMO REGLAMENTAVIMAS IR PLANAVIMO DOKUMENTAI....	5
1.1. PROJEKTUOJAMOS VEIKLOS TERITORIJOJE REGLAMENTUOJAMOS ŠIŲ TEISĖS AKTŲ:	5
1.2. ŽINIOS APIE PLANUOJAMĄ TERITORIJĄ. TERITORIJOS TVARKYMO BENDRA KONCEPCIJA.....	7
1.4. EKOLOGINIAI POREIKIAI IR REIKALAVIMAI, STIPRINANTYS TERITORIJOS ESTETINĮ POTENCIALĄ	11
1.5. INFORMACIJA APIE PATVIRTINTĄ VISUOMENĖS DALYVAVIMO PROGRAMĄ KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIME	12
2. KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO IR EKOLOGINĖS BŪKLĖS GERINIMO SISTEMOS KONKRETIZUOTI SPRENDINIAI.....	13
2.1. TERITORIJOS KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO SPRENDINIAI.....	13
2.2. EKOLOGINIŲ POREIKIŲ IR REIKALAVIMŲ, STIPRINANČIŲ TERITORIJOS ESTETINĮ POTENCIALĄ SPRENDINIAI	14
2.3. GAMTINIO KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA. ŽELDINIŲ TVARKYMAS.....	15
2.4. TERITORIJOS DARNAUS REKREACINIO NAUDOJIMO SPRENDINIAI.....	21
2.6. VIETOVĖS GAMTINĖS IR KULTŪRINĖS VERTĖS PAŽINIMO SPRENDINIAI. TERITORIJOS GAMTOSAUGINIO ŠVIETIMO PROPAGAVIMO SPRENDINIAI	21
2.7. SUTVARKYTOS TERITORIJOS PRIEŽIŪROS (EKSPLOATACIJOS) APRAŠAS	22
3. PLANO GALIMŲ SPRENDINIŲ POVEIKIO APLINKAI VERTINIMAS.....	28

PRIEDAI

- 1 Priedas. Kraštovaizdžio projekto rengėjų išsilavinimą patvirtinantys dokumentai
- 2 Priedas. Kuršėnų miesto bendrojo plano pagrindinis brėžinys
- 3 Priedas. Esamos būklės ir koncepcijos pristatymo visuomenei protokolas
- 4 Priedas. Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programa rengiant kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijoje – Kuršėnų miesto Ventos upės slėnyje projektą.
- 5 Priedas. Želdinių inventORIZACIJOS fotofiksacija
- 6 Priedas. Sprendinių pagrindinis brėžinys

IVADAS

Trumpa planuojamos teritorijos charakteristika

Planuojama sutvarkyti Kuršėnų miesto Ventos upės slėnio dešinės pusės pakrantė nuo geležinkelio tilto iki paminklo Lietuvos partizanams atminti. Teritorijos dešinėje pusėje yra miško parkas su vasaros estrada bei Kuršėnų vaikų globos namais (Pramonės g. 2), individualių namų gyvenamasis rajonas, Daugėlių g., individualių/ daugiabučių gyvenamųjų namų teritorija ir ją kertanti Vilniaus gatvės transporto arterija. Visos planuojamos teritorijos plotas 18 ha.

Planavimo pagrindas

Šiaulių rajono savivaldybės administracija pasinaudodama Europos Sąjungos struktūrinių fondų teikiama parama savivaldybėms, planuoja vykdyti pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ remiamą veiklą „Kraštovaizdžio formavimas ir ekologinės būklės gerinimas gamtinio karkaso teritorijose“ ir vykdyti kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo veiklą gamtinio karkaso teritorijoje – Kuršėnų miesto Ventos upės slėnyje projektą.

Šiaulių rajono savivaldybės administracija vadovaudamasi strateginiu veiklos planu 2018–2020 metams patvirtintu 2018 m. vasario 20 d. Nr. T-4 Šiaulių rajono savivaldybės Tarybos sprendimu „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 2018–2020 metams patvirtinimo“, planuoja įgyvendinti projektą finansavimo programoje (kodas 05) numatytą projektą „Šiaulių rajono vietovių kraštovaizdžio tvarkymas, II etapas“.

Siekiant sukurti patrauklią teritoriją gamtos pažinimui ir rekreacijai Kuršėnų miesto Ventos upės slėnio teritorijoje numatoma:

vadovaujantis Šiaulių rajono savivaldybės pateiktomis sąlygomis ir parengta visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programa, **parengti Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo Kuršėnų miesto Ventos upės slėnyje projektą (toliau – Kraštovaizdžio tvarkymo projektas).**

Nagrinėjama Ventos upės slėnio teritorija šiuo metu tik dalinai pritaikyta gyventojų rekreacinių poreikių tenkinimui: vykdomas teritorijos atskirų atkarpų šienavimas, pastatyti keli suoliukai. Teritorijoje esamų želdinių priežiūra nevykdoma. Todėl svarbu vykdyti kraštovaizdžio formavimo / pritaikymo visuomenės poreikiams darbus, tuo pačiu išlaikant / gerinant teritorijos ekologinę būklę.

Informacija apie kraštovaizdžio projekto organizatorių

Istaigos pavadinimas	Šiaulių rajono savivaldybės administracija
Adresas, telefonas, faksas	Vilniaus g. 263, LT-76337 Šiauliai. Tel. (8-41) 596678 El.paštas: robertas.paulauskas@siauliuraj.lt
Kontaktinio asmens vardas pavardė, pareigos	Robertas Paulauskas, Investicijų ir projektų valdymo skyrius

Informacija apie kraštovaizdžio projekto rengėjus

Istaigos pavadinimas	Klaipėdos universiteto Architektūros, urbanistikos ir dizaino centras „Baltijos kraštovaizdžiai“
Adresas, telefonas, faksas	S. Nėries g. 5, LT-92227 Klaipėda tel. (8-46) 398908; faks. (8-46) 398999
Projekto vadovas (architekto atest. Nr. A927)	Prof. dr. Petras Grecevičius Tel. 868549924, el. paštas: petras.grecevicius@gmail.com
Kontaktinio asmens vardas pavardė, pareigos	Jonas Abromas Tel. 861181916, el. paštas: j.abromas@yahoo.com
Ekspertai	Krašt. arch. prof. dr. Petras Grecevičius Klaipėdos universiteto Architektūros, urbanistikos ir dizaino centras „Baltijos kraštovaizdžiai“ Tel. 868549924, el. paštas: petras.grecevicius@gmail.com
	Krašt. arch. doc. dr. Jonas Abromas Klaipėdos universiteto Architektūros, urbanistikos ir dizaino centras „Baltijos kraštovaizdžiai“ Tel. 861181916, el. paštas: j.abromas@gmail.com
	Krašt. arch. Aurelija Jankauskaitė Klaipėdos universiteto Architektūros, urbanistikos ir dizaino centras „Baltijos kraštovaizdžiai“ Tel. 862633715, el. paštas: jankauskaite.aurelija@gmail.com

1. TERITORIJOS NAUDOJIMO REGLAMENTAVIMAS IR PLANAVIMO DOKUMENTAI

1.1.	Teisės aktai reglamentuojantys projektuojamas veiklas planuojamoje teritorijoje
1.2.	Žinios apie planuojamą teritoriją. Teritorijos tvarkymo bendra koncepcija.
1.3.	Ekologiniai poreikiai ir reikalavimai, stiprinantys teritorijos estetinį potencialą
1.4.	Informacija apie patvirtintą visuomenės dalyvavimo programą kraštovaizdžio formavime

1.1. Projektuojamos veiklos planuojamoje teritorijoje reglamentuojamos šių teisės aktų:

1. Europos kraštovaizdžio konvencijos (2002 m.);
2. Europos Tarybos ministrų komiteto 2008 m. rekomendacijos CM/Rec (2008 m. vasario 6 d.) 3 dėl Europos kraštovaizdžio konvencijos įgyvendinimo gairių;
3. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo;
4. 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-19 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. D1-209;
5. Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“;
6. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo ir jį įgyvendinančiųjų teisės aktų:
 - 6.1. Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694 „Dėl Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - 6.2. Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-719 „Dėl Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - 6.3. Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos

- ministro 2008 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. D1-62 „Dėl Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento patvirtinimo“;
- 6.4. Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5 „Dėl Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“;
 - 6.5. Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673 „Dėl Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - 6.6. Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. 206 „Dėl kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašo patvirtinimo ir medžių ir krūmų priskyrimo saugotiniams“;
 7. Statybos įstatymo ir jį įgyvendinančiųjų teisės aktų;
 8. Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“;
 9. Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526 „Dėl Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo patvirtinimo“;
 10. Gamtinio karkaso nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 „Dėl Gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“;
 11. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-645 „Dėl Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo“;
 12. Kuršėnų miesto teritorijos bendrojo plano, patvirtinto 2011-06-16 Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T 170, sprendiniais;
 13. Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1038;
 14. Rekomendacijų paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašui, patvirtintų Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2015 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. AV-83; 22);
 15. Invazinių Lietuvoje organizmų rūšių sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-433;
 16. Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos

aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 352.

1.2. Žinios apie planuojamą teritoriją. Teritorijos tvarkymo bendra koncepcija

Teritorija apima Kuršėnų miesto Ventos upės slėnio dešinės pusės pakrantę nuo Geležinkelio tilto iki paminklo partizanams atminti. Teritorijos dešinėje pusėje yra miško parkas su vasaros estrada bei Kuršėnų vaikų globos namais (Pramonės g. 2), individualių namų gyvenamasis rajonas, Daugėlių g., individualių/ daugiabučių gyvenamųjų namų teritorija ir ją kertanti Vilniaus g. transporto arterija. Visos teritorijos plotas 18 ha (**žr. 1 pav.**).

Teritorijoje ir jos gretimybėse esančios kraštovaizdžio vertybės nustatytos pagal originalią kraštovaizdžio tyrimo metodiką (Grecevičius, P.) judant potencialiomis trasomis abiem kryptimis. Atkreiptas dėmesys į Kuršėnų bažnyčios bokšto vertikalės panoramoje išsaugojimas, kairėje Ventos upės esančių kraštovaizdžio vertybių estetinio poveikio reikšmę planuojamos teritorijos lankytojams. Esamos būklės vertinimo metu nustatyta, kad teritorijos reljefas lygus, tik ties pėsčiųjų tiltais yra takų sankasos. Žymesni reljefo formų dariniai yra už planuojamos teritorijos ribų. Ventos upės tėkmė dėl esamų užtvankų labai nežymi, krantų erozijos nepastebėta. Teritoriją pajūvina esamos Ventos upės senvagės. Pačią Ventos upę ties analizuojama atkarpa dviejose vietose kerta pėsčiųjų / dviratininkų tiltai. Pirmasis tiltas jungia takus nuo Pramonės g. iki buvusio Pavenčių cukraus fabriko. antrasis – nuo Aušros g. iki Kuršėnų Pavenčių mokyklos. Projektuojamų takų vietose yra esami savaiminiai gruntiniai takai.

1 pav. Planuojama tvarkyti teritorija ir Kuršėnų miesto gamtinis karkasas (Kuršėnų miesto bendrojo plano miesto želdynų, viešųjų erdvių ir rekreacinės infrastruktūros brėžinys, 2011)

Esamos būklės analizė parodė, kad dabartinis teritorijos naudojimas, ekologinė būklė gyvūnų bioįvairovei palaikyti ir vystyti nėra pakankamai palanki. Teritorijoje gausu stichiškai išmintų takų, natūralių pievų sąžalynai neestetiški. Todėl pirmiausia teritorijos naudojimo koncepcija orientuojama į kraštovaizdžio ekologinės būklės pagerinimą ir ilgalaikį stabilumą. To siekiama vykdant rekreacinių srautų lokalizavimą, funkciškai kryptingą teritorijos tvarkymą, užtikrinantį augalijos ir gyvūnijos rūšims geresnes ilgalaikes gyvavimo sąlygas. Tuo pačiu pagerinamos lankytojų rekreacijos sąlygos. Kadangi šių tikslų pasiekti vien elementariomis teritorijos sanitarinio valymo priemonėmis neįmanoma, siūlomas visas kompleksas kraštovaizdžio sisteminio formavimo priemonių.

2 pav. Esamo savaiminio pėsčiųjų tako vietoje numatomas gruntinės dangos takas

3 pav. Šlampančiose tako atkarpose numatomas pakeltas lentinis takas

Vykdamt Kuršėnų miesto Ventos upės slėnio kraštovaizdžio formavimą ir ekologinės būklės gerinimą planuojama:

- Įrengti pagrindinį gruntinį pėsčiųjų taką Ventos upės slėnio dešinės pusės pakrantėje nuo geležinkelio tilto iki Paminklo partizanams, žuvusiems už Lietuvos laisvę ir

nepriklausomybę.

- Atskirose tako atkarpose (sunkiai praeinamuose, šlampančiose, užliejamose) įrengti lentinį pakeltą pėsčiųjų taką (žr. 3 pav.).
- Projektuojamą pėsčiųjų taką integruoti į bendrą miesto pėsčiųjų ir dviračių takų tinklą, numatant konkrečias jungtis.
- Projektuojant Ventos upės pakrantėje pėsčiųjų taką, pagal galimybes panaudoti savaiminio tako atkarpas.
- Plėtojant susisiekimo sistemą, numatoma rekreacinė infrastruktūra: suoliukai, šiukšliadėžės, informaciniai standai. Rekreacinėms aikštelėms vietos parenkamos remiantis esamos būklės naudojimo analize, prognozuojamais lankytojų srautais ir kraštovaizdžio vertybių reprezentavimo lokalizacija.
- Įrengti specializuotas lauko sporto įrenginių rekreacines aikšteles.
- Numatomi priėjimai prie Ventos upės senvagių.
- Ties vasaros estrada numatoma įrengti pėsčiųjų tako jungtį su esamu taku miško teritorijoje, o šioje atkarpoje, upės pakrantėje, numatomas ekologinis, periodiškai šienaujamas takas (be papildomos grūtinės dangos).
- Ties Kuršėnų vaikų globos namais esančioje pakrantės atkarpoje yra intensyvios bebrų gyvenamos ir migracijos teritorijos. Siekiant pagerinti bebraviečių ekologinę būklę ir netrukdyti gyvūnų migracijai, numatomas 0,5 metro pakeltas lentinis takas.
- Pėsčiųjų tako įrengimas iki geležinkelio tilto, kur jis natūraliai susijungia su esamais takais.
- Teritorijoje numatomi informaciniai standai, kuriuose pateikiama informacija apie Ventos upės bioįvairovę, supažindinama su natūralios gamtos objektais, nurodomos lankymo taisyklės.
- Išlaikoma natūrali augmenijos įvairovė. Šalinami sergantys, pažeisti menkaverčiai medžiai ir krūmai. Naikinami invazinio uosialapio klevo savaiminukai. Natūralios pievos praturtinamos atitinkamomis žolinių augalų rūšimis, siekiant prailginti jų žydėjimo laikotarpį.

Rekreacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų teritorijose tvarkymą lemia numatytų rekreacinių funkcijų poreikis. Turi būti užtikrinamas šių teritorijų prieinamumas lankytojams, poilsio saugumas, komfortiškos rekreacijos sąlygos. Planuojamoje teritorijoje negalima bloginti fizinių rekreacinių kraštovaizdžio savybių, naikinti jo estetinio potencialo, statyti su rekreacija nesusijusių pastatų ir įrenginių, galima formuoti tik minimalią rekreacinę

infrastruktūrą, išsaugant gamtinę aplinką, natūralaus kraštovaizdžio vertybes. Tai akcentuoja ir Kuršėnų miesto bendrojo plano miesto želdynų, viešųjų erdvių ir rekreacinės infrastruktūros brėžinys. Jame Ventos upės slėnis įvardintas kaip mieste ugdomas regioninis migracijos koridorius, kuriame prioritetas teikiamas esamo kraštovaizdžio natūralumo išsaugojimui. Pažymėtina, kad Ventos upės slėnis sudaro ypač svarbią struktūrinę gamtinio karkaso dalį – migracijos koridorių – teritoriją, kurioje vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

1.4. Ekologiniai poreikiai ir reikalavimai, stiprinantys teritorijos estetinį potencialą

Ekologinės būklės gerinimo priemonėmis siekiama:

- Mažinti Ventos upės vizualinio koridoriaus kraštovaizdžio fragmentaciją (darnus želdynų tvarkymas).
- Pagerinti rūšių išlikimo sąlygas (retų rūšių, vietinės augalijos ir gyvūnijos saugojimas, invazinių rūšių naikinimas (Uosialapio klevo, Sosnovskio barščio ir kt.), kraštovaizdžio elementų, svarbių konkrečių rūšių migracijai, suformavimas ar atnaujinimas, esamų želdynų, želdinių grupių tvarkymas, želdinių sveikumo išsaugojimas).

Teritorijoje esančių gamtinio karkaso teritorijų želdiniai gausinami didinant gamtinės aplinkos ekologinį, rekreacinį pilnavertiškumą ir estetinį patrauklumą. Ypatingas dėmesys skiriamas apsauginės ir ekologinės paskirties želdynų formavimui, nepaliekant be dėmesio dekoratyvumo gerinimo priemonių.

Planuojami sprendiniai pagrįsti žiniomis apie teritoriją, įvertinantys ekologinius poreikius ir reikalavimus, stiprinantys estetinį potencialą, ekonomiškai racionalūs, atspindintys vietovės svarbą urbanizuotos teritorijos erdvinėje struktūroje; suformuluoti pasiūlymai, sudarantys sąlygas visuomenei geriau pažinti ir geriau suprasti vietovės gamtinę ir kultūrinę vertę, t.y. efektyviai naudoti teritoriją gamtosauginio švietimo propagavimui.

1.5. Informacija apie patvirtintą visuomenės dalyvavimo programą kraštovaizdžio formavime

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS DĖL VISUOMENĖS DALYVAVIMO KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIME PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2018 m. rugsėjo 14 d. Nr. A-1227
Šiauliai

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 2 punktu ir Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“, 3 priedo 5 punktu:

1. T v i r t i n u Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programą (pridedama).
2. P a v e d u Investicijų ir projektų valdymo skyriui Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programą paskelbti Savivaldybės interneto svetainėje www.siauliuraj.lt.

Administracijos direktorius

Gipoldas Karklelis

Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programa – 4 priedas.

2. KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO IR EKOLOGINĖS BŪKLĖS GERINIMO SISTEMOS KONKRETIZUOTI SPRENDINIAI

2.1.	Teritorijos kraštovaizdžio formavimo sprendiniai
2.2.	Ekologinių poreikių ir reikalavimų, stiprinančių teritorijos estetinį potencialą sprendiniai
2.3.	Gamtinio kraštovaizdžio apsauga. Želdinių tvarkymas
2.4.	Teritorijos darnaus rekreacinio naudojimo sprendiniai
2.5.	Projektuojamų elementų techninės specifikacijos
2.6.	Vietovės gamtinės ir kultūrinės vertės pažinimo sprendiniai. Teritorijos gamtosauginio švietimo propagavimo sprendiniai.
2.7.	Sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) aprašas

2.1. Teritorijos kraštovaizdžio formavimo sprendiniai

Planuojamos Ventos upės slėnio teritorijos kraštovaizdžio formavimo konkretizuotus sprendinius įtakoja:

- Gamtinio karkaso apsaugos reikalavimai.
- Gyventojų rekreacinių paslaugų atvirose erdvėse poreikiai.

Pagrindiniai kraštovaizdžio formavimo uždaviniai:

- Padidinti teritorijos patrauklumą, išsaugant ir sudarant sąlygas pažinti teritorijos gamtines vertybes, gerinant joje esančių konkrečių kraštovaizdžio gamtinių ir kultūrinių vertybių būklę, pritaikant teritoriją rekreacijos, gamtos vertybių propagavimui.
- Skatinti natūralius procesus didinančius gamtinio karkaso regeneracines savybes ir geoekologinį potencialą.
- Didinti integruotumą tarp gamtinių ir greta esančių urbanizuotų elementų, išryškinant gamtinę aplinką ir pritaikant ją viešajam naudojimui.
- Suformuoti kraštovaizdžio erdves, siluetus, vizualinius kraštovaizdžio ryšius, želdinių urbanizuotoje aplinkoje harmoniją.
- Sudaryti galimybę visuomenei pažinti ir naudoti Ventos upės slėnio kraštovaizdžio vertybes.

Biologinės įvairovės apsaugos sprendiniai:

- Planuojami įrengti tik pėsčiųjų eismui skirti poilsio takai, kurių vyraujanti – grunto danga. Prie takų ir poilsio aikštelėse įrengiami atsinaujinančių energijos šaltinių pagrindu veikiantys šviestuvai.
- Periodiškai atliekami pakrantėje arba prie kranto vandenyje augančių krūmų, medžių, makrofitų pjovimo ir (arba) šalinimo darbai.
- Saugoti esamą Ventos upės slenio hidrologinį režimą, užtikrinant tinkamą buveinių kokybę.
- Ventos upės slenio teritorijoje pievos negali būti paverčiamos ariama žeme;
- Saugoti esamą Ventos upės slenio hidrologinį režimą, užtikrinant tinkamą buveinių kokybę;
- Naudoti ekologiškas pievų prie takų ir poilsio aikštelėse šienavimo technologijas (šienavimas nuo lauko vidurio linijos, baidytuvų naudojimas);
- Teritorijos tvarkyme nenaudoti pesticidų.

2.2. Ekologinių poreikių ir reikalavimų, stiprinančių teritorijos estetinį potencialą sprendiniai

Konkretizuoti sprendiniai gamtiniam karkasui teritorijoje formuoti planuojamoje Kuršėnų miesto teritorijoje. Laikomasi Kuršėnų miesto teritorijos bendrajame plane patvirtinto gamtinio karkaso modelio, nustatomos naujos gamtinio karkaso struktūros - vietinės svarbos gamtinio karkaso elementai, kurie dėl mastelio smulkumo negalėjo būti įvertinti miesto lygmens bendrajame plane.

Rengiant šį projektą, įvertintos ekologinės apsaugos zonos, kurios pagal apsaugos pobūdį miesto teritorijos bendrajame plane yra:

Miesto paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugą reglamentuoja paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos ir zonos.

Fizinės apsaugos – inžinerinių tinklų bei kitų infrastruktūros objektų fizinės apsaugos zonos.

Sanitarinės apsaugos - gamybinių ir komunalinių objektų, ūkio ir infrastruktūros objektų sanitarinės apsaugos zonos. Rengiant šį planavimo dokumentą, siekiant išvengti galimo neigiamo poveikio žmonių sveikatai aplink esamus ar planuojamus stacionarius taršos šaltinius (gamybinius ir komunalinius objektus bei kitus ūkio ir infrastruktūros objektus), vadovaujantis „Sanitarinių

apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis“ (2004-08-19 LR SAM įsakymas Nr. V-586, Žin., 2004, Nr.134-4878) turi būti tvirtinamos, nustatomos ar tikslinamos sanitarinės apsaugos zonos. Rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, miesto bendrojo plano sprendiniai (funkcinių zonų ribos, susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros trasos) tikslinami pagal specifinius gamtinius ir urbanistinius teritorijų požymius.

2.3. Gamtinio kraštovaizdžio apsauga. Želdinių tvarkymas

Išsaugoti ir tinkamai tvarkyti esamus geros būklės želdinius jų augimo vietose, prioritetą teikiant jau susiformavusių augalų priežiūrai, atnaujinimui, o ne naujų kūrimui.

Pagrindinės taikomos tvarkymo priemonės – genėjimas ir brandžių medžių apsauga.

Šalinti žuvusius, pavojingai tako trasoje pasvirusius (žr. 3 pav.), ligų ir kenkėjų, puvinio stipriai pažeistus medžius.

Medžių **genėjimo** darbai atliekami ne tik siekiant pagerinti jų estetinę būklę, bet ir siekiant apsaugoti nuo ligų bei kenkėjų. Lajų retinimas atliekamas išsaugant aukščiausias šakas ir viršūnę. Galima išskirti šiuos pagrindinius genėjimo tikslus: Pašalinti sausas, ligotas šakas; pakelti lają, kai palaipsniui nuo stiebo apačios išpjaunamos apatinės šakos; viršūnių pažeminimas, kai medžiai trukdo elektros laidams, ryšių oro linijoms, nudžiūvusi viršūnė. Geriausia genėti anksti pavasarį, kai augalas dar ramybės būsenos – tai pagrindinis genėjimas (kovo pradžioje), papildomas genėjimas galimas liepą.

Brandžių medžių **apsauga** – tai savo brandą pasiekusių medžių priežiūra ir saugojimas siekiant, pailginti jų gyvavimo amžių, skatinti jų gyvybingumą. Brandūs ir seni medžiai ne tik kultūros dalis, jie taip pat yra ir įvairios gyvūnijos buveinės. Atliekant įrengimo ir aplinkos tvarkymo darbus būtina apsaugoti medžių kamienus apjuosiant juos medine konstrukcija, suspaustą gruntą aplink medžių šaknis pakeičiant nauju arba augalo šaknis aeruoti, gerinant dirvožemio struktūrą ir kokybę.

Planuojamos teritorijos želdiniai įjungiami į urbanizuotų teritorijų želdinius žaliųjų linijinių ryšių pagalba.

Želdinių pertvarkymas – menkaverčių ir invazinių rūšių naikinimas, vertingų želdinių rūšių sodinimas.

Želdinių sanitarinės būklės gerinimo, augmenijos genėjimo ir medžių gyvybingumo palaikymo darbai, siekiant pagerinti estetinę ir ekologinę vietovės būklę.

Konkretizuotų sprendinių brėžinyje sutartiniais ženklais nurodyti tvarkomi ir šalinami medžiai, pateikta želdinių suvestinė lentelė, kurioje nurodytos augalų charakteristikos (būklė, aukštis, storis ir kt.) ir reikalingos tvarkymo priemonės.

Nagrinėjama Ventos upės slėnio teritorija šiuo metu nėra pritaikyta gyventojų poilsio, rekreaciniams poreikiams – esamas savaiminis pėsčiųjų takas nelygus, atskirose atkarpose ir sausu (vasaros) periodu kaupiasi paviršutinis vanduo ir yra sunkiai praeinamas (**žr. 6 pr. – sprendinių brėžinį**). Želdiniai netvarkingi, daug uosialapių klevų savaiminukų (ypač planuojamos teritorijos ir privačių sklypų ribos zonoje). Atskirose pakrantės atkarpose trūksta suoliukų, neišnaudojamas vaizdingų Ventos upės pakrančių potencialas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano gamtinio karkaso planu teritorija esanti Ventos upės slėnyje priskiriama migraciniams koridoriams čia palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas, grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

Pagal Kuršėnų miesto bendrąjį planą, projektuojama teritorija patenka į urbanizuotų viešųjų erdvių bendro naudojimo teritorijas.

Želdinių tvarkymo detalizacija

Analizuojamoje teritorijoje šiaurės-pietų kryptimi pateikiama vyraujanti sumedėjusių augalų rūšinė sudėtis: šiaurinėje dalyje vyrauja drebulės, juodosios tuopos, paprastieji klevai. Greta Ventos upės vyrauja trapieji gluosniai, paprastieji uosiai, baltosios tuopos, paprastieji klevai, paprastosios blindės, žilvitiniai karklai. Vyrauja lapuočiai.

Planuojamos teritorijos dalyje greta Daugelių gatvės atviroje erdvėje pasodintą paprastųjų klevų sodinukų alėja apie 40 vnt. ir suformuoti koncentrinių apskritimų kompozicijos parastųjų ažuolų sodinukų grupė apie 40 vnt. Greta Aušros g. 14A sklypo Ventos upės pakrantėje sklypo savininko iniciatyva suformuota dekoratyvinių augalų grupė: lenktašakė forsitija, vakarinė tuja, paprastasis buksmedis, darželinis jazminas, mažalapė liepa ir kt. Atkarpoje ties Kuršėnų I tvenkiniu suformuotos brandžių tuopų ir paprastųjų uosių alėjos. Apšalusias ir daugiau nei 50% nudžiūvusias tuopas reikalinga šalinti, sukuriant palankias sąlygas augti uosiams, taip pat rekomenduojama perspektyvoje pajvairinti želdinių rūšinę įvairovę būdingais vietovei želdiniais. Užpelkėjusiose teritorijose vyrauja baltalksniai, juodalksniai, karpotieji beržai, trapieji gluosniai, keletas paprastųjų pušų. Greta Kuršėnų vaikų globos namų sklypo vyrauja menkaverčiai želiniai (trapieji gluosniai, žilvitiniai karklai). Atkarpoje nuo Šūdkojo iki geležinkelio vyrauja žilvitiniai karklai, paprastosios blindės.

4 pav. Sveiki, geros būklės želdiniai išsaugomi

5 pav. Pažeista, pavojinga lūžimui mažalapė liepa

Išskiriamas kitapus Ventos upės greta sklypo Stoties g. 87 paprastojo ąžuolo soliteras – gamtos paveldo objektas. Taip pat pavienė brandi drebulė greta Ventos upės ir senvagės išsišakojimo prie Šūdkojo intako. Estiniu aspektu svarbus išvirtęs, tačiau įsitvirtinęs brandus trapusis gluosnis, esantis užpelėjusioje teritorijoje, rekomenduojama jį atverti, šalinant menkaverčius želdinius.

Analizuojamoje teritorijoje dominuoja mišrūs lapuočiai, spygliuočių mažiau nei 30%. Brandiems lapuočiams reikalinga priežiūra: sausų šakų šalinimas, formavimas, genėjimas ir t.t. Stipriai puvinio pažeistus medžius siūloma šalinti bei pakeisti naujais želdiniais, prisitaikant prie esamo ir trūkstamo augalų asortimento. Dominuojantys menkaverčiai krūmai nustelbia Ventos upės slėnio pakrantę, reikalingas menkaverčių želdinių šalinimas.

1 lentelė. Želdinių inventorizavimo kortelė ir reikalingos tvarkymo priemonės

Medžio Nr. plane	Medžio, krūmo rūšis	Amžius, m.	Aukštis, m	Diametras, cm	Medžių, krūmų būklė	Reikalingos tvarkymo priemonės, pastabos
1	3	4	5	6	7	8
1.	Juodoji tuopa (Populus nigra)	50	18	65	2	Šalinti sausas šakas, stebėti, numatant šalinimą perspektyvoje
2.	Juodoji tuopa (Populus nigra)	50	17	65	2	Šalinti sausas šakas, stebėti, numatant šalinimą perspektyvoje
3.	Uosialapis klevas (Acer negundo)	45	12	53	2	Pasviręs, šalinti
4.	Paprastasis kaštonas (Aesculus hippocastanum)	45	10	45	2	Žaizdos kamienne, stebėti

5.	Paprastasis uosis (Fraxinus excelsior) Uosialapis klevas (Acer negundo)	8	8	15 20	1	Ant sklypo ribos, želdiniai per arti vienas kito atžvilgiu
6.	Uosialapis klevas (Acer negundo) grupė	2-4				Savaiminiai želdiniai, šalinti
7.	Uosialapis klevas (Acer negundo)	45	12	40	2	Dvikamienis, 50 proc. sausos šakos. Šalinti
8.	Mažalapė liepa (Tilia cordata)	50	12	55	3	Drevėta, išdeginta, pavojinga, gali lūžti, šalinti
9.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	50	6	40	2	Išvirtęs, tvirtai remiasi, reikalinga šalinti sausas šakas
10.	Baltalksnis (Alnus incana)	5	5		1	Jaunuolynas, savaiminiai, ateityje retinti
11.	Kaukazinė slyva (Prunus cerasifera) Obelis (Malus)	7	5	15 15	1	Palikti dėl įvairovės
12.	Paprastųjų klevų (Acer platanoides) alėja					40 vnt.
13.	Paprastųjų ąžuolų (Quercus robur) grupė					40 vnt.
14.	Juodalksnis (Alnus glutinosa)	8	8	15	1	6 vnt.
15.	Karpotasis beržas (Betula pendula)	10	10	20	1	
16.	Blindė (Salix caprea)	5	5		1	Grupė
17.	Grupė: Paprastasis uosis (Fraxinus excelsior) 15vnt., Baltalksnis (Alnus incana) 5vnt., Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	5-50	5-16	8-50	1	
18.	Paprastasis klevas (Acer platanoides)	60	14	45	1	Dvikamienis, plačialajis
19.	Paprastasis klevas (Acer platanoides)	65	20	50	2	Dvikamienis, šalinti sausas šakas
20.	Alėja: Tuopos (Populus) 4vnt. Paprastasis uosis (Fraxinus excelsior) 7vnt.	10-60	14-20	10-60	2	Šalinti prastos būklės tuopas, perspektyvoje atsodinti būdingus vietovei želdinius
21.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis) 3vnt.	35	12	30-35	1	
22.	Alėja: Tuopos (Populus) 14vnt. Paprastasis uosis (Fraxinus excelsior) 13vnt.	15-50	18-20	20-65	2	Šalinti prastos būklės želdinius, perspektyvoje atsodinti būdingus vietovei želdinius
23.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis) 3vnt.	35	12-14	30-40	2	Pasvirusį gluosnį virš tako stebėti, virš tako šakas šalinti
24.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	40	14	30-40	1	Dvikamienis
25.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	40	14	20-30	1	Trikamienis
26.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	30	12	40	1	Trikamienis

27.	Žilvitis karklas (Salix viminalis), Baltalksnis (Alnus incana)	20	5-18	3-30	1	Bioįvairovė
28.	Žilvitis karklas (Salix viminalis), Baltalksnis (Alnus incana), Plaukuotasis beržas (Betula pubescens), Paprastoji pušis (Pinus sylvestris) 5vnt.					Užpelkėjusių teritorijų želdiniai
29.	Karpotasis beržas (Betula pendula) 2vnt.	12	10	15-20	1	
30.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	30	8	30	2	Šalinti sausas šakas
31.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	70	15	75	2	Išvirtęs, palikti dėl ekologinės įvairovės ir estetikos. Dagiakamienis. Šalinti sausas šakas ir atverti, šalinant menkaverčius sąžalynus.
32.	Paprastasis uosis (Fraxinus excelsior)	30	8	15-30	2	Trikamienis, pažeistą kamieną šalinti
33.	Vienapiestė gudobelė (Crataegus monogyna)	30	8	15-20	1	Daugiakamienė
34.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	40	12	45	1	
35.	Paprastasis klevas (Acer platanoides)	30	10	30	1	
36.	Paprastasis klevas (Acer platanoides)	40	10	30	1	
37.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	50	16	50	1	
38.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	40	12	45	1	Pasviręs
39.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	40	12	30	1	
40.	Paprastasis klevas (Acer platanoides)	20	10	25	1	Daugiau nei 50proc. sausų šakų, šalinti
41.	Paprastasis klevas (Acer platanoides)	80	16	60	1	Dvišakis kamienas, V formos kamienas, įtrūkęs, stebėti
42.	Žilvitis karklas (Salix viminalis), Trapusis gluosnis (Salix fragilis)					Sąžalynas, šalinti
43.	Trapusis gluosnis (Salix fragilis)	6-10	8-10	15-20	1	9 vnt.
44.	Paprastasis klevas (Acer platanoides)	35	14	40	1	Dvikamienis
45.	Paprastasis uosis (Fraxinus excelsior)	30	15	30	1	
46.	Drebulė (Populus tremula)	70	18	80	2	Kamienas pažeistas, apgraužtas bebrų. Stebėti.

Želdinių būklės vertinimas

I. Medžių genėjimo intensyvumo laipsnis:

- 1 – laja negenėta arba nupjauta iki 1/3 lajos viršūnės (nepažeidžiant centrinio kamieno) ir šoninių šakų;
- 2 – nugenėta 1/2-2/3 medžio lajos;
- 3 – nupjauta visa laja, paliktas tik kamienas.

II. Medžių (krūmų) defoliacijos laipsnis:

- 1 – sąlyginai sveikas ar silpnai pažeistas (defoliacija 0–25%);
- 2 – vidutiniškai pažeistas (defoliacija 26–60%);
- 3 – stipriai pažeistas (defoliacija >60%).

Pastaba. Be medžių defoliacijos teršalų poveikyje gali vykti asimiliacijos aparato dechromacija (spyglių ar lapų natūralios spalvos pokyčiai – pageltimas, parudavimas). Ji vertinama analogiškai lapų defoliacijai.

III. Ligų intensyvumas ir kenkėjų gausumas ir pakenkimo laipsnis:

- 1 – nepakenkti arba silpnai pakenkti kenkėjų ir ligų (lapai ar spygliai sveiki arba ligų ar kenkėjų pakenkta <1/3 jų kiekio);
- 2 – vidutinis pakenkimas (ligų ar kenkėjų pakenkta nuo 1/3 iki 2/3 lapų ar spyglių);
- 3 – stiprus pakenkimas (ligų ar kenkėjų pakenkta >2/3 lapų ar spyglių, arba jie visiškai nuėsti).

IV. Medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumas:

- 1 – sveiki ir silpnai pažeisti (žaizdų nėra arba šviežiai pažeistas (einamaisiais metais) tik nedidelis žievės plotelis (<30 cm²));
- 2 – vidutiniškai pažeisti (yra viena ar kelios kelių metų senumo žaizdos, pažeistas 50–300 cm² žievės plotas, kuris jau gali būti užsikrėtęs medieną pūdančiais grybais);
- 3 – stipriai pažeisti (yra viena ar kelios kelių metų senumo žaizdos, pažeistas didelis žievės plotas (>300 cm²), medžio kamienas intensyviai ardomas (arba jau išpuvusiu viduriu) medieną pūdančių grybų).

Pastaba. Eglė ir uosis yra ypač jautrūs žievės(kamieno) mechaniniams pažeidimams, todėl 1 balu vertinami tik sveiki (nepažeisti) medžiai, o esant bent vienai platesnei negu 3 cm žaizdai jie vertinami kaip stipriai pažeisti.

Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į lentelę įrašomas blogiausios būklės (pažeidimo) balas pagal bet kurį iš paminėtų kriterijų.

Visais atvejais būklė vertinama vizualiai, želdinius lyginant su sąlygiškai sveikais želdiniais. Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis

genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į lentelę įrašomas blogiausios būklės balas (pvz., jei genėjimo intensyvumo laipsnis yra 2 balai, defoliacija – 1 balas, o kamieno mechaninis pažeidimas – 3 balai, tai bendra medžio būklė vertinama 3 balais, 4 – žuvęs želdinys).

2.4. Teritorijos darnaus rekreacinio naudojimo sprendiniai

Esamas savaiminis pėsčiųjų takas:

4,3 km takas projektuojamoje teritorijoje.

0,2 km jungtys su kitai gretimų teritorijų takais.

Brėžinyje numatomas bendras takas 4,36 km ilgio pėsčiųjų takas, kurį sudaro:

Gruntinis takas 3,15 km.

Lentinis pakeltas takas 0,71 km.

Ekologinis-šienaujamos pievos takas 0,5 km.

Papildomi jungčių takai:

Gruntinių takų jungtys su gretimybėmis 0,2 km.

Ekologinio-šienaujamo tako jungtys 0,4 km.

2.6. Vietovės gamtinės ir kultūrinės vertės pažinimo sprendiniai. Teritorijos gamtosauginio švietimo propagavimo sprendiniai

Vietovės gamtinės vertybės pristatomos žiniasklaidos priemonėmis ir informacinių stendų pagalba. Stenduose visuomenei pažinti ir geriau suprasti vietovės gamtinę ir kultūrinę vertę, naudoti teritoriją gamtosauginio švietimo, gamtos ir kultūros paveldo propagavimui.

- įkarpoje pavaizduojama, kaip teritorija jungiasi su tvarkomos teritorijos gretimybėje esančiais želdiniais, želdynais, takų sistemomis ir pan.

Įvertinami kiti specialieji reikalavimai kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijose veiklos įgyvendinimui, kurie nustatyti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymo Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metais veiksmų plano patvirtinimo“ 3 priede.

Teritorijos sanitarinio, inžinerinio tvarkymo sprendiniai

Įrengiamos paviršinio (požeminio) vandens pralaidos prie tako.

Prie projektuojamo tako apšvietimas įrengiamas kitu projektu.

Teritorijos reljefas keičiamas tik pagal poreikį rekreaciniams įrenginiams ir saugiam judėjimui užtikrinti. Konkretizuotų sprendinių brėžinyje nurodoma: charakteringi reljefo elementai (horizontalės, reljefo nulinis lygis), įrengtos vandens pralaidos, laiptų pakopos, projektuojami takai ir kiti elementai. Reljefas teritorijoje nekeičiamas, siekiama išsaugoti pamatinį kraštovaizdžio gamtinį pobūdį ir sklandų įsijungimą su gretimomis teritorijomis.

Rudenį/ pavasarį šlampančiose tako atkarpose lietaus vanduo įrengtomis pralaidomis nuvedamas į Ventos upę.

Atliekų tvarkymas

Poilsio aikštelėse prie pėsčiųjų tako pastatomos šiukšliadėžės.

Teritorijos tvarkymo metu susidariusios atliekos išvežamos specialaus transporto priemonėmis.

Kraštovaizdžio estetinio vertingumo (potencialo) pagerinimo sprendiniai

Atveriami vizualiniai ryšiai tarp atskirų svarbių kraštovaizdžio komponenčių, įrengiamos poilsio aikštelės, nuo kurių atsiveria panoraminiai vaizdai.

Visuomenės informavimas užtikrinamas informacinio stendo pagalba.

Smulkieji kraštovaizdžio architektūros objektai projektuojami pagal vieningą šiuolaikišką išgrynintų formų stilių.

2.7. Sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) aprašas

Šiame sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) apraše numatomi veiksmai ir priemonės, reikalingos nuolatinei teritorijos priežiūrai užtikrinti ir rezultatų ilgaamžiškumui palaikyti, numatomi ir įvertinami bendruomenės įtraukimo į šį procesą būdai ir galimybės. Šiame apraše nurodoma: želdinių priežiūros specifika ir ypatumai (šienavimas, genėjimas, atsodinimas, tręšimas, laistymas ir kt.), statinių ir įrenginių priežiūros specifika (atnaujinimas, dažymas ir kt.), minimalios teritorijos priežiūrai reikalingos lėšos, trumpai aptariama teritorijos priežiūra esant ekstremalioms gamtinėms situacijoms, aptariami kiti individualūs teritorijos kasdienės priežiūros ir stebėsenos (monitoringo) poreikiai.

2 lentelė. Veiksmai ir priemonės teritorijos priežiūrai

Eil. nr.	Veiksmai	Situacija ir priežastys	Priemonės įgyvendinimui
1	Želdinių priežiūra	Teritorijos atskiros atkarpos yra intensyviai apaugusios želdiniais (brandūs medžiai, krūmai), tai prioritetas teikiamas jau susiformavusių želdinių priežiūrai, o ne naujų sodinimui.	Vykdyti pastovią želdinių priežiūrą. Du kartus metuose (rudenį ir pavasarį) atidžiai peržiūrėti esamus želdinius. Greta tako esančius smarkiai pažeistus, negyvybingus želdinius šalinti. Pažeistas, lūžusias šakas genėti. Esamus sveikus želdinius saugoti. 3-5 kartus per metus šien\uti teritorijas greta tako.
2	Statinių ir įrenginių priežiūra	Po stipraus lietaus gali atsirasti nelygumų, nuoplovų.	Tako priežiūra: Užlyginti atsiradusius nelygumus ir nuplautas vietas. Sutankinti užpiltą gruntą. Sutvirtinti tako kraštus tose vietose, kur įrengtos pralaidos. Smulkiosios architektūros elementų priežiūra: Nusilupus dažams, perdažyti suoliukų medinės dalis, pakeisti sulūžusias. Esamų sporto įrenginių metalines konstrukcijas taip pat kas kelis metus reikalinga perdažyti (nutrupėjus dažams).
3	Teritorijos priežiūra po ekstremalių sąlygų (žr. poskyrį 28 psl.).	Išversti brandūs medžiai, pažeistas pėsčiųjų takas.	Šalinti nulaužtus, išvirtusius medžius, šakas. Atstatyti liūties pažeistą tako gruntinę dangą. Naujai užpiltą gruntą sutankinti.

Bendruomenių įtraukimas į veiklas, supažindinimas su Ventos upės slėniu

Gamtinio karkaso vertybių apsaugos priežastys ir poreikiai turi būti žinomi Kuršėnų gyventojams ir ypačiai šalia esančioms gyventojų bendruomenėms. Todėl rekomenduojama vykdyti šias švietėjiškas priemones:

- Bendravimą su žiniasklaida (dalyvavimas TV, radioreportažuose, straipsnių publikavimas spaudoje).
- Kitą visuomenės informavimo veiklą (paskaitos, seminarai, konferencijos, mokymai, pristatymai visuomenei).
- Informacinių leidinių apie Ventos upės pakrantes rengimas ir platinimas. Būtina propaguoti biologinės įvairovės išsaugojimo idėjas ir būdus miesto bendrojo lavinimo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Išvykstamosios pamokos, diskusijos vietoje.

Taip pat būtina:

- Atlikti gamtosaugos eksperimentus natūraliuose gamtiniuose kompleksuose ir jų aplinkinėse teritorijose.
- Analizuoti žmogaus veiklos poveikį natūralioms Ventos upės ir planuojamos teritorijos ekosistemoms bei kultūriniais kraštovaizdžiams.

- Propaguoti biologinės įvairovės išsaugojimo idėjas ir būdus.

Teritorijos prieigose pastatomi informaciniai stendai, kuriuose pristatomos vertybės: saugomos paukščių rūšys, smulkioji fauna, Ventos upėje sutinkamos žuvys, kraštovaizdžio vertybės, retesnės augalų rūšys. Visuose stenduose pateikiamos teritorijos lankymo taisyklės.

Teritorijos tvarkytojai (asmenys) privalo:

1. Valyti ir prižiūrėti, nupjauti žolę, tvarkyti želdinius, surinkti nukritusias medžių šakas, šalinti savaime užaugusius krūmus. Nupjautą žolę, surinktus medžių lapus, pašalintus krūmus kompostuoti tinkamai įrengtose vietose arba perduoti atliekų tvarkytojams. Draudžiama palikti piktžolėtas, netvarkomas, apaugusias invaziniais augalais erdves, kaupti atliekas tvarkomoje teritorijoje.

2. Valyti sniegą ir ledą nuo įrengto tako laikantis darbo saugos reikalavimų, saugoti komunikacijos ryšių ir elektros tinklų, saugos įrangą, šviestuvus, želdinius, rekreacinę įrangą.

3. Valyti sniegą, užtikrinant saugų pėsčiųjų eismą, specialiojo transporto priemonių privažiavimą prie atliekų surinkimo konteinerių esančių šalia tako.

4. Sniegui ir (ar) ledui valyti naudoti techniką, įrankius, sniegą ir (ar) ledą tirpdančias priemones, negadinančias tako dangos.

5. Tvarkyti prižiūrimoje teritorijoje esančius nutekamuosius griovius, pralaidas, vandens surinktuvus taip, kad vanduo nutekėtų nesusikaupdamas.

6. Vedžiodami šunis, kates, kitus gyvūnus ir jiems priteršus, gyvūnų savininkai ar gyvūną vedžiodami asmenys privalo nedelsdami surinkti bei išvalyti ekskrementus ir įmesti į dėžę, skirtą gyvūnų ekskrementams.

Medžių ir krūmų kirtimo ar pertvarkymo darbai, atsižvelgiant į rūšies fenologines savybes, vykdomi ne vegetacijos periodu, išskyrus avarinius atvejus. Turėdami leidimą medžių ar krūmų kirtimui, juos nukerta, išrauna kelmus, išveža, užlygina duobes fiziniai ar juridiniai asmenys, kuriems išduotas leidimas arba pagal sutartį kitos organizacijos ar asmenys. Darbai turi būti derinami.

Vykdyti sanitarinius kirtimus (ne paukščių perėjimo metu). Šalinti intensyviai plintančius augalus, siekiant išsaugoti biotopų įvairovę.

Reikalavimai asmenims, besilankantiems planuojamoje teritorijoje.

1. Lankytojai privalo:

- pastebėję gaisrą, nedelsdami pranešti bendruoju pagalbos telefonu 112;
- nuolat prižiūrėti užkurtą laužą, baigus kūrenti, jį užpilti žemėmis ar vandeniu, kol visiškai nustos rusenti;
- apie pastebėtus sužeistus, ligotus ar keistai besielgiančius laukinius gyvūnus pagal galimybę pranešti Ventos regioninio parko direkcijai ar Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento agentūrai.

2. Lankytojams draudžiama:

- kurti laužus ir naudoti atvirą ugnį, išskyrus viešojo naudojimo rekreacijos objektuose įrengtas ir atitinkamai pažymėtas laužavietes, mėtyti neužgesintus degtukus, nuorūkas ir kitus daiktus, galinčius sukelti gaisrą;
- kirsti, ar kitaip žaloti medžius, krūmus, kitus augalus;
- gaudyti, naikinti laukinius gyvūnus, juos gabenti;
- rinkti kiaušinius, ardyti gyvūnų būstus (olas, dreves, lizdus, skruzdėlynus, inkilus ir kt.);
- gadinti želdinių apsaugos priemonės, poilsiaviečių ir kitą rekreacinę įrangą, informacinius (įspėjamuosius) ženklus, riboženklus ar kitus įrenginius;
- paleisti teritorijoje šunį be antsnukio. Antsnukis nebūtinai, kai šuo vedamas už pavadėlio;
- triukšmauti ar kitaip trikdyti laukinius gyvūnus;
- trukdyti asmenų, besilankančių teritorijoje, poilsį;
- žaisti sportinius žaidimus tam nepritaikytose vietose;
- teršti ar šiukšlinti aplinką.

Planuojamoje teritorijoje draudžiama:

- fiziniams ir juridiniams asmenims savavališkai sodinti, persodinti, genėti, kirsti ar kitaip šalinti želdinius;
- kirsti, laužyti ar kitaip žaloti (kalti vinis, tvirtinti reklaminius skydus ir kt.) medžius, krūmus, jų šakas, skinti lapus, žiedus, vaisius, pažeisti šaknis, trypti pomedį;
- leisti iš medžių sulą, pjaustinėti medžio žievę, daryti kitus mechaninius medžio

pažeidimus;

- kabinti ant medžių elektros laidus, elektros lempučių girliandas, sūpuokles, virves ir kita;
- mindžioti gėlynus, vejas;
- važinėti sportinėmis ir bevariklio transporto priemonėmis, išskyrus tam skirtus takus;
- važiuoti motorinėmis transporto priemonėmis (išskyrus aptarnaujančiam transportui) ne tam skirtose vietose;
- statyti motorines transporto priemones ne tam skirtose vietose, ant neuždengtų specialiomis grotelėmis pomedžių;
- plauti visų rūšių transporto priemones;
- deginti atliekas, lapus, šakas, kūrenti laužus ne tam skirtose vietose;
- be leidimo statyti palapines (išskyrus tam skirtose vietose), laikinus statinius, reklaminius skydus.

Teritorijos priežiūra esant ekstremalioms gamtinėms situacijoms

Sutvarkytos teritorijos gamtinės vertybės gali būti reikšmingai paveiktos išsiliejus pavojingiems teršalams, užsidegus sausai žolei, iškritus gausiam vandens kritulių kiekiui ir kt.

Išsiliejus pavojingiems teršalams gali nukentėti augalija ir gyvūnija, todėl turi būti ko skubiau lokalizuojamas taršos židinys, įrengiamos užtvartos, kurios neleistų teršalams patekti į Ventos upę ir į plotus, kuriuose yra saugomų paukščių rūšių buveinės. Apribojamas teritorijos lankymas kol bus pašalinti teršalai ir nustatyta ar nėra pavojaus žmonių sveikatai.

Klimato atšilimo veiksnių įtakoje padidėja gaisrų pavojai. Užsidegus (padegus) sausai žolei būtina nedelsiant informuoti priešgaisrinę tarnybą. Svarbi gaisro plitimo prevencija – nušienaujamos greta tako esančios teritorijos.

Iškritus gausiam vandens kritulių kiekiui gali susiformuoti griovos, degraduoti žolinės augalijos danga, padidėti teritorijos cheminė tarša. Siekiant apsaugoti nuo minėtų veiksnių teritorijos žolinę ir sumedėjusi augalija papildoma augalais su išvystyta šaknų sistema, suformuojami lietaus tvenkiniai, kuriuose sukaupiamas perteklinis lietaus vanduo. Šie darbai vykdomi parengus visos teritorijos topogeodezinę nuotrauką, atlikus papildomus ekologijos tyrimus.

Siekiant užtikrinti projekto įgyvendintų sprendinių ilgalaikį stabilumą ateityje turi būti rengiamos priemonės, projektai. Rekomenduojamas toks teritorijos aktyvios priežiūros vystymo

priemonių eiliškumas:

1. Naujų Ventos slėnio teritorijų įsisavinimo prioritetinių darbų pagrindimas ir projekto parengimas.
2. Pėsčiųjų ryšių abipus Ventos upės planas.
3. Rekreacinės infrastruktūros darnios plėtros programa.
4. Gretimų gyvenamųjų teritorijų modernizavimo strategija ir pastatų energetinio modernizavimo programa.
5. Lietaus ir gruntinio vandens racionalaus panaudojimo įrengiant ekologinį parką su lietaus tvenkiniais detalusis planas.

Planus rengti turi tik kvalifikuoti kraštovaizdžio architektai. Planų rengimo programos turėtų būti derinamos su šio projekto autoriais.

3. PLANO GALIMŲ SPRENDINIŲ POVEIKIO APLINKAI VERTINIMAS

Poveikis teritorijos gamtiniam karkasui:

- Vykdamas miesto teritorijų planavimo darbus, ypatingas dėmesys skiriamas svarbiausių miesto gamtinio karkaso (Ventos upės) migracinių koridoriaus išsaugojimui, pažeistų ruožų atstatymui, tiksliniam savito kraštovaizdžio ir rekreacijos koridoriaus suformavimui, naujų rekreacinių erdvių suformavimui prie Ventos upės.
- Numatomi veiksmai ne tik užtikrins gamtinio karkaso stabilumą, bet ir žymiai pagerins miestiečių gyvenimo ilgalaikę kokybę.
- Išlaikyti Ventos upės ir senvagų kaip svarbių gamtinio karkaso sudėtinių dalių – migracinių koridorių, priekrantės aplinkinėse teritorijose gamtinės aplinkos kokybę, minimizuoti šiose teritorijose ūkinę veiklą, griežtai ribojant intensyvių žemės ūkį bei urbanizaciją.

Poveikis kraštovaizdžiui:

- Sprendinių realizavimas padidins Kuršėnų miesto kraštovaizdžio vertę, lankytojų srautus.
- Išplėtotą želdynų infrastruktūrą pagerins ir tiesioginės gyventojų ir rekreantų bei lankytojų aplinkos, ir viso miesto aplinkos biologines – higienines, rekreacines, bei estetines savybes, mažins akustinės ir oro taršos diskomforto zonas, skatindama gyventojų mobilumą keliaujant pėsčiomis ir dviračiais.
- Sutvarkytos Ventos upės pakrantės, pritaikant rekreaciniam naudojimui, kaip vieną iš svarbiausių Kuršėnų miesto rekreacinės aplinkos elementų, padės suformuoti europietiško aukštos kultūros miesto įvaizdį.

Poveikis aplinkos apsaugos kokybei:

- Palei vandens telkinius suformuoti atsparius poveikiui, drėgmės režimui, taršai bei gebančius taršą absorbuoti želdinius ir vejas, tiksliai nustatyti vandens telkinių apsaugos juostų ir zonų ribas, nustatant tikslus kiekvienos teritorijos reglamentus teigiamai paveiks vandens kokybę atvirose telkiniuose.
- Sprendiniai, kuriais siūloma suformuoti Ventos upės pakrantės rekreacinę infrastruktūrą, prisidės prie kraštovaizdžio pažinimo ir išsaugojimo.

P R I E D A I

1 Priedas. Kraštovaizdžio projekto rengėjų išsilavinimą patvirtinantys dokumentai

DIPLOMAS

A-I № 223187

Sis diplomas išduotas Grecevičiui
Petrui Juozo
pažymėti, kad jis... 1968 metais įstojo į
Vilniaus Politechnikos
instituto Vilniaus filialą
Ir 1974 metais baigė Vilniaus
Inžinerinio Statybos
instituto
miestų statybos specialybės visų kursų.
Valstybinės egzaminų komisijos 1974 m.
17 d. nutarimu pripažinta
kvalifikuoti inžinieriu
1974 m. birželio 28 d.
Registracijos Nr. 2555

ДИПЛОМ

A-I № 223187

Настоящий диплом выдан Грецевичу
Петру Юозу
в том, что он... в 1968 году поступил
в Вильнюсский филиал Политехнического
института
и в 1974 году окончил... полный курс
Вильнюсского инженерно-
строительного института
по специальности городского
строительства
Решением Государственной экзаменационной
комиссии от 17 июня 1974 г.
присвоена квалификация инженер-
строитель
17.
М. П. Город Вильнюс 28 июня 1974 г.
Регистрационный № 2555
Москвитинский район, Голубая, 1973.

REGIONINIO PLANAVIMO CENTRAS
Klaipėdos universiteto
Regioninio planavimo centro direktoriu
dr. Petras Grecevičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Architekto

KVALIFIKACIJOS ATESTATAS

Nr. ATP 927

Petras Grecevičius

yra atestuotas

Teritorijų planavimo vadovas

Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rūšies:

vietovės lygmens detalieji, vietovės ir savivaldybės lygmens bendrieji planai

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rūšies:

vietovės ir savivaldybės lygmens saugomų teritorijų, vietovės ir savivaldybės lygmens inžinerinės infrastruktūros vystymo planai

Aplinkos viceministrė

Daiva Matonienė

Architektų profesinio atestavimo komisijos
2016 m. spalio mėn. 27 d. posėdžio protokolas Nr. 118

KLAIPĖDOS UNIVERSITETAS

MAGISTRO DIPLOMAS

MKU Nr. 000623

Jonas Abromas

(asmens kodas)

***2008 metais baigė rekreacinės architektūros
ir kraštotvarkos magistrantūros studijų programą
(kodas 62104T202) ir jam suteiktas kraštotvarkos
m a g i s t r o kvalifikacinis laipsnis.***

Rektorius

prof. habil. dr. Vladas Žulkus

Registracijos Nr. 37GD-1752

Klaipėda, 2008-06-10

Spausdinimo data 2008-06-10

Diplomo kodas 7108

Universiteto kodas 211951150

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

DAKTARO DIPLOMAS

DS Nr. 000664

Jonas Abromas

(asmens kodas)

2015 m. vasario 10 d. apgynė technologijos mokslų srities
aplinkos inžinerijos mokslo krypties disertaciją
„Vėjo elektrinių vizualinio poveikio kraštovaizdžiui vertinimas“
ir jam suteiktas mokslo daktaro laipsnis.

Rektorius

Petras Baršauskas

Registracijos Nr. 75-0664
2015 m. gegužės 7 d.

Universiteto kodas 111950581

Kodas 8115

KLAIPĖDOS UNIVERSITETAS

MAGISTRO DIPLOMAS

MKU Nr. 003054

Aurelija Jankauskaitė

(asmens kodas 4)

2015 metais baigė architektūros studijų krypties
kraštovaizdžio architektūros studijų programą
(kodas 621K13002) ir jai suteikti

kraštovaizdžio architektūros magistro
kvalifikacinis laipsnis bei kraštovaizdžio architekto
profesinė kvalifikacija.

Rektorius

prof. habil. dr. Eimutis Juzeliūnas

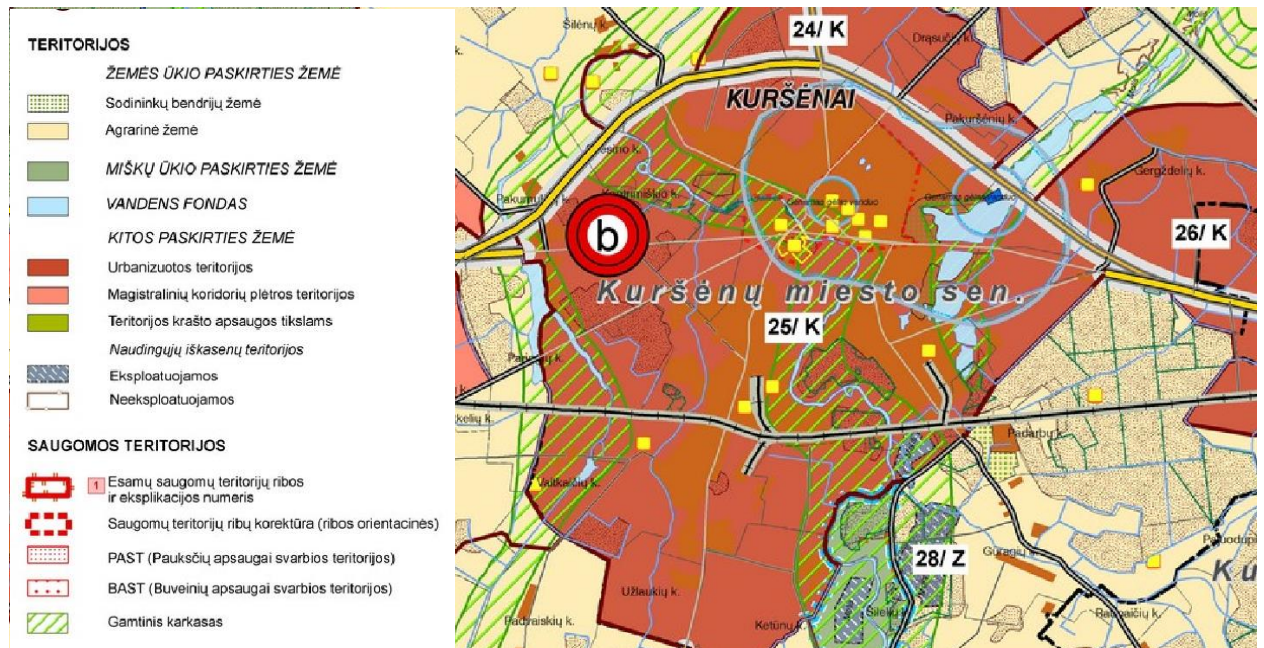
Registracijos Nr. 37M-2225

Išdavimo data 2015-06-16

Universiteto kodas 211951150

Diplomo kodas 7108

2 Priedas. Kuršėnų miesto bendrojo plano pagrindinis brėžinys

3 Priedas. Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo Kuršėnų miesto Ventos upės slėnyje esamos būklės ir koncepcijos viešojo pristatymo protokolas ir pasiūlymų apibendrinimas

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO IR EKOLOGINĖS BŪKLĖS GERINIMO KURŠĖNŲ MIESTO VENTOS UPĖS SLĖNYJE ESAMOS BŪKLĖS IR KONCEPCIJOS VIEŠOJO PRISTATYMO PROTOKOLAS

2019-06-12

Šiauliai

Pristatymas įvyko 2019-06-11 17:00 val.
Pristatymo dalyvių sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ.

1. Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo Kuršėnų miesto Ventos upės slėnyje projekto esamos būklės pristatymas.

Pranešėjas: doc. dr. Jonas Abromas.

2. Projekto koncepcijos pristatymas.

Pranešėjas: prof. dr. Petras Grecevičius.

Prasidėjus viešajam svarstymui įžanginį žodį tarė kraštovaizdžio architektas doc. dr. Jonas Abromas. Pranešėjas, pristatydamas esamą Ventos pakrantės būklę, pasakojo, kad šiuo metu nagrinėjama teritorija mažai ir fragmentiškai prižiūrima, praradusi natūralią kraštovaizdžio struktūrą, neužtikrinamas ekologinės sistemos vientisumas, teritorija nepritaikyta poilsio ir laisvalaikio praleidimui, pėsčiųjų takų nėra – yra tik žmonių išminti praėjimai-takai, trūksta suoliukų, šiukšliadėžių, neišnaudojamas Ventos upės rekreacinis potencialas. Susirinkusiems dalyviams Jonas Abromas paaiškino, kad kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo Kuršėnų miesto Ventos upės slėnyje projekto (toliau – Projektas) esamos būklės analizės stadijoje atlikta teritorijos naudojimo reglamento ir planavimo dokumentų sprendinių analizė, bendrojo kraštovaizdžio pobūdžio, teritorijos gamtinio karkaso, vizualinių kraštovaizdžio savybių, teritorijos socialinių, ekonominių ir kitų aspektų analizė.

Toliau žodis buvo suteiktas prof. dr. Petrui Grecevičiui, Klaipėdos universiteto Architektūros, dizaino ir dailės katedros su Architektūros, urbanistikos ir dizaino centru „Baltijos kraštovaizdžiai“ vedėjui. Pranešėjas kalbėjo, kad Projekto įgyvendinimo metu bus siekiama spręsti vietovės ekologinės būklės problemą. Dėl susodintų medžių, nepritaikytų augti užliejamų teritorijų aplinkoje, senų ir džiūstančių medžių teritorija yra užleista. Todėl būtina pagerinti kraštovaizdžio vertybių būklę, įskaitant estetinės vietovės būklės gerinimą, atveriant vaizdingas Ventos upės pakrantes Kuršėnų miesto gyventojams. Parengus Projektą ir įgyvendinus keliamus uždavinius bus sustiprintos Ventos upės slėnio teritorijos Kuršėnų mieste rekreacinės funkcijos, išryškinta gamtinė aplinka, užtikrinant ekologiškai svarbių vietovių išsaugojimą.

Pristatydamas kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo koncepciją Prof. dr. Petras Grecevičius kalbėjo apie kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo sistemą: teritorijos tvarkymo bendrą koncepciją, želdinių tvarkymo principines kryptis, takų sistemą ir kitus infrastruktūros elementus. Aptartas galimų sprendinių poveikio aplinkai vertinimas. Buvo paaiškinta, kad prie Ventos upės planuojama sutvarkyti apie 18 ha teritoriją – įrengti tik pėsčiųjų eismui skirtus grunto dangos pėsčiųjų takus, kurių bendras ilgis sudarytų 4-5 km, plotis iki 2 m. Taip pat bus numatomos šienaujamos teritorijos sporto-poilsio zonoms, apžvalgos aikštelėms, bei numatomas informacinis stendas. Bus formuojama tik minimali rekreacinė infrastruktūra, kad išsaugoti gamtinę aplinką, natūralų kraštovaizdį.

Po koncepcijos viešo pristatymo buvo išklaustos dalyvių nuomonės, pastebėjimai ir pasiūlymai.

Pastabos:

1. Reikalinga valčių ir baidarių prieplauka su galimybe privažiuoti transportui. Galima mobili prieplauka. Numatyta už betoninio tilto (tikslinti vietą).
2. Perspektyvoje numatyti kito Ventos upės kranto estetinio vaizdo gerinimą.
3. Išreikštas noras žiedinės trasos. Numatyti, kur nuves takas už geležinkelio.
4. Išskirti zonas: buveinių teritorijas, saugomas pievas (jų augaliją), užpelkėjusias vietas.
5. Užpelkėjusi vieta ties Vilniaus gatve – galima drenažo problema.
6. Džiūstančių tuopų šalinimo galimybė alėjoje. Numatyti vietinių augalų asortimentą sodinimui.

Projekto vadovas

Edmundas Žalys

Pristatymo sekretorius

Robertas Paulauskas

Viešojo pristatymo dalyvių pasiūlymų apibendrinimas

Projekto pagrindinis tikslas yra ekologinės būklės gerinimas ir kraštovaizdžio formavimas. Rekreaciniai objektai teritorijoje neturi būti pertekliniai, kad nedarytų neigiamos žalos aplinkai ir jos kokybei. Todėl ne į visus gyventojų pageidavimus ir pastebėjimus galima atsižvelgti ir juos numatyti koncepcijoje bei sprendiniuose. Teritorijoje yra pagrindinis savaiminis pėsčiųjų takas, šalutiniai savaiminiai takai ir minimali rekreacinė infrastruktūra. Projektu numatoma įrengti gruntinį (arčiau geležinkelio tilto tik šienaujamą), vietomis pakeltą lentinį pėsčiųjų taką, priėjimus prie senvagės. Formuoti želdinius, numatyti naujų sodinimo vietas. Nors teritorija (ar jos dalys) nėra priskirta saugomoms, tačiau akcentuoti ekologinę teritorijos svarbą būtina. Atskirose atkarpose nustatyti bebrų migraciniai takai (kertą savaiminį pėsčiųjų taką), plati pievų augalų įvairovė.

4 Priedas. Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programa
kraštovaizdžio tvarkymo projektui kuršėnų miesto ventos upės slėnyje parengti

2018 m.

Šiaulių rajono savivaldybės administracija pasinaudodama Europos Sąjungos struktūrinių fondų teikiama parama savivaldybėms, planuoja vykdyti pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ remiamą veiklą „Kraštovaizdžio formavimas ir ekologinės būklės gerinimas gamtinio karkaso teritorijose“ ir vykdyti kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo veiklą gamtinio karkaso teritorijoje – Kuršėnų miesto Ventos upės slėnyje projektą.

Priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ tikslas – pagerinti įvairaus lygmens kraštovaizdžio arealų (teritorijų) būklę, didinant kraštovaizdžio planavimo kokybę, stiprinant ir palaikant kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, atkuriant pažeistas teritorijas, didinant kraštovaizdžio vizualinį estetinį potencialą. Su šios priemonės finansavimo sąlygų aprašu galima susipažinti internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/fdcbc850f5b311e58a059f41f96fc264>. Taip pat Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir projektų valdymo skyriuje, Vilniaus g. 263, Šiauliai, kontaktinis asmuo – Robertas Paulauskas, el. p. robertas.paulauskas@siauliuraj.lt, telefonas (8 41) 596 678.

Šiaulių rajono savivaldybės administracija vadovaudamasi strateginiu veiklos planu 2018–2020 metams patvirtinu 2018 m. vasario 20 d. Nr. T-4 Šiaulių rajono savivaldybės Tarybos sprendimu „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 2018–2020 metams patvirtinimo“, planuoja įgyvendinti projektų finansavimo programoje (kodas 05) numatytą projektą „Šiaulių rajono vietovių kraštovaizdžio tvarkymas, II etapas“. Vienas iš pirmųjų tęstinumo darbų – visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programa.

Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programa, rengiant Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo Kuršėnų miesto Ventos upės slėnio dešinės pusės pakrantę nuo Šūdkojo intako iki Naujosios gatvės. (toliau – Programa) – tai planuojamos vykdyti veiklos viešumą ir visuomenės įsitraukimą užtikrinantis dokumentas. Jame pateikiama apibendrinta informacija apie planuojamą vykdyti kraštovaizdžio gerinimo veiklą, šios veiklos tikslus ir uždavinius. Programoje pristatoma ir paaiškinama, kokias problemas siekiama spręsti, nustatomi įgyvendinimo veiksmai, jų prioritetai. Pristatomi konsultavimosi su visuomene ir specialistais metodai, priemonės ir būdai, kurie bus naudojami projekto rengimo metu, siekiant išgirsti ir patenkinti vietos gyventojų, bendruomenių ir kitų visuomenei atstovaujančių institucijų poreikius, siejamus su tvarkoma teritorija.

Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. D1-854 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymo Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015-2020 m. veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo“.

Programos projekto viešas pristatymas įvyko 2018 m. rugpjūčio 23 d. Atsižvelgiant į viešojo pristatymo metu visuomenės pateiktus klausimus dėl teritorijos naudojimo pobūdžio, kurie bus numatyti kraštovaizdžio projekto rengimo metu, Programa buvo patikslinta. Viešo pristatymo metu dalyviams buvo išdalintos apklausos anketos. Tikslinant programą, buvo atsižvelgiama ir į apklausos rezultatus. Taip pat prie programos pridėtas 2 PRIEDAS – viešo susirinkimo dalyvių anketinės apklausos suvestinė.

Programos projektas buvo išsiųstas Kuršėnų seniūnijai, vietos seniūnaičiams, Kuršėnų bendruomenei, Ventos regioninio parko direkcijai, Aplinkos apsaugos agentūrai, Patalpinta

Šiaulių rajono savivaldybės administracijos tinklapyje, Kuršėnų seniūnijos skelbimų lentoje.

1. BENDRA INFORMACIJA APIE PLANUOJAMĄ TVARKYTI TERITORIJĄ

Planuojama sutvarkyti Kuršėnų miesto Ventos upės slėnio dešinės pusės pakrantė nuo Šūdkojo intako iki Naujosios gatvės. Teritorijos dešinėje pusėje yra miško parkas su vasaros estrada bei Kuršėnų vaikų globos namais (Pramonės g. 2), individualių namų gyvenamasis rajonas, Daugėlių g., individualių/ daugiabučių gyvenamųjų namų teritorija ir ją kertanti Vilniaus g. transporto arterija. Visos teritorijos plotas apie 15 ha.

Nagrinėjama Ventos upės slėnio teritorija šiuo metu tėra dalinai pritaikyta gyventojų rekreaciniams tikslams: vykdomas teritorijos atskirų atkarpų šienavimas, pastatyti keli suoliukai. Teritorijoje nevykdoma esamų želdinių priežiūra. Būtina vykdyti kraštovaizdžio formavimo/ pritaikymo visuomenei darbus, tuo pačiu išlaikant/ gerinant teritorijos ekologinę būklę.

Teritorija gana lygi, tik ties pėsčiųjų tiltais yra takų sankasos. Pačios upės tėkmė dėl esamų užtvankų labai nežymi, krantų erozijos nepastebėta. Teritoriją pajvairina esamos Ventos upės senvagės. Pačią Ventos upę ties analizuojama atkarpa dviejose vietose kerta pėsčiųjų/ dviratininkų tiltai. Pirmasis tiltas jungia takus nuo Pramonių g. iki buvusio Pavenčių cukraus fabriko. Antrasis – nuo Aušros g. iki Kuršėnų Pavenčių mokyklos. Viešo susirinkimo metu gyventojų nuomonės išsiskyrė dėl upės užtvankos įrengimo tikslingumo. Taip pat aktualus klausimas buvo užliejami Ventos upės plotai. Būtina rengiant kraštovaizdžio sutvarkymo projektą, įvertinti upės hidrografinius rodiklius.

Planuojama tvarkyti teritorija yra Kuršėnų miesto želdynų gamtinio karkaso dalis (**žr. 1 pav.**).

1 pav. Planuojama tvarkyti teritorija ir Kuršėnų miesto gamtinis karkasas (Kuršėnų miesto bendrojo plano miesto želdynų, viešųjų erdvių ir rekreacinės infrastruktūros brėžinys, 2011)

Kraštovaizdžio pobūdis ir būklė

Nagrinėjamos Kuršėnų miesto Ventos slėnio teritorijos bendras kraštovaizdžio pobūdis pagal natūralumo ir sukultūrinimo santykį yra gamtinis urbanizuotas (Lietuvos Respublikos Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano Kraštovaizdžio tvarkymo zonų brėžinys, 2015).

Teritorija silpnos vertikaliosios vizualinės sąsklaidos (banguotasis bei lėkštašlaičių slėnių kraštovaizdis su dviejų lygmenų videotopų kompleksais). Kraštovaizdžio horizontaliojoje vizualinėje sąsklaidoje vyrauja atvirų, gerai apžvelgiamų erdvių kraštovaizdis. Bendroje vizualinio dominantiško erdvinėje struktūroje raiškus vertikalinių ir horizontalių dominantų kompleksas (Lietuvos Respublikos Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano Kraštovaizdžio vizualinio estetinio potencialo brėžinys, 2015). Detalesni kraštovaizdžio tyrimai teritorijoje neatlikti, juos planuojama atlikti rengiant kraštovaizdžio sutvarkymo projektą. Šie tyrimai labai svarbūs siekiant pagrįsti sprendinių poreikį, jų suderinamumą su kraštovaizdžio gamtiniu pobūdžiu.

Ekologinė vietovės svarba

Rekreacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų teritorijose tvarkymą lemia numatytų rekreacinių funkcijų poreikis. Turi būti užtikrinamas šių teritorijų prieinamumas lankytojams, poilsiautojų saugumas, reikiamos poilsiaavimo sąlygos, negalima bloginti fizinių rekreacinių kraštovaizdžio savybių, naikinti jo estetinio potencialo, statyti su rekreacija nesusijusių pastatų ir įrenginių, galima formuoti tik minimalią rekreacinę infrastruktūrą, išsaugant gamtinę aplinką, natūralų kraštovaizdį. Tai akcentuoja ir Kuršėnų miesto bendrojo plano miesto želdynų, viešųjų erdvių ir rekreacinės infrastruktūros brėžinys. Jame Ventos upės slėnis įvardintas kaip mieste ugdomas regioninis migracijos koridorius, kuriame prioritetą teikiamas esamo kraštovaizdžio natūralumo išsaugojimui. Pažymėtina, kad upių slėniai sudaro ypač svarbias struktūrines gamtinio karkaso dalis – migracijos koridorius – teritorijas, kurioms vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

Šiuo metu nagrinėjama teritorija nėra pakankamai pritaikyta miesto ir gretimų teritorijų gyventojų rekreaciniams poreikiams. Per nagrinėjamą teritoriją yra tik praeinama savaiminiu pėsčiųjų taku. Teritorijos pritaikomumas ir natūralaus gamtinio kraštovaizdžio išsaugojimas padidintų vietovės patrauklumą, skatintų bendruomeniškumą, fizinį aktyvumą bei gretimų teritorijų patrauklumą gyventi.

Nors nagrinėjama teritorija ir nėra apibrėžta kaip saugoma, bet svarbu akcentuoti, kad gretimos Ventos upės atkarpos yra priskirtos Kurtuvėnų, Ventos regioniniams parkams. Taip pat būtina paminėti, kad Ventos upės atkarpa Mažeikių miesto teritorijoje ir gretimybės yra priskirtas „Natura 2000“ paukščių apsaugai svarbios teritorijos statusas. Jis skirtas grietlės (*Crex crex*) ir tulžio (*Alcedo atthis*) apsaugai. Grietlė ir tulžys yra įrašyti į Lietuvos Raudonąją knygą ir Europos Bendrijų Tarybos direktyvos 79/409/EEC dėl laukinių paukščių apsaugos (vadinamosios „Paukščių direktyvos“) I priedą. Svarbiausia grietlių buveinė yra drėgnos vešlios pievos. Pasaulinė grietlių populiacija nyksta labiausiai dėl ankstyvo mechanizuoto šienavimo, kai žūva daug suaugusių paukščių ir jų lizdų. Tulžiai aptinkami išimtinai prie vandens telkinių, dažniausiai pakrantėse, Europoje šie paukščiai yra sparčiai nykstantys.

Ventos upė yra viena iš didžiausių per Lietuvos teritoriją tekančių upių. Savo ilgiu Ventą lenkia tik Nemunas ir Neris. Slėnyje vyrauja įvairios pievos, dirbama žemė, krūmynai, miškai, kuriuose vyrauja lapuočiai medžiai. Pievos ir lapuočių miškai pasižymi didele biologine įvairove, todėl upės slėnis formuoja regioninės reikšmės migracijos koridorių. Upės aplinka formuoja ir Kuršėnų miesto žaliųjų plotų karkasą, teigiamai įtakoja miesto mikroklimatą, urbanizuotoje

aplinkoje suteikia prieglobstį biologinei įvairovei, rekreacinę erdvę gyventojams.

Vietovės vertybės

Norint didinti ir geriausiu būdu išnaudoti teritorijos potencialą, reikia išsaugoti vietovės kraštovaizdžio savitumą, gamtos ir kultūros vertybes, didinti ekologinį stabilumą, sveikumą, gyvybingumą, integruoti teritoriją į bendrą miesto struktūrą, sudarant sąlygas visuomenei, bendruomenėms įsitraukti į kraštovaizdžio pažinimą, suprasti jos ekologinę svarbą, tenkinti būtinuosius miestiečių poilsio poreikius. Dėl šių kriterijų ir rengiama visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programa. Teritoriją taip pat svarbu integruoti į bendrą Kuršėnų miesto struktūrą, rekreacinę sistemą, sudarant sąlygas visuomenei tenkinti rekreacinius poreikius bei įsitraukti į kraštovaizdžio pažinimą.

2. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Kuršėnų miesto Ventos slėnio tvarkymo tikslas – ekologinės būklės išsaugojimas ir pritaikymas visuomenės poreikiams.

Kraštovaizdžio projekto tikslai. Įvertinti esamą būklę, identifikuoti teritorijos problematiką, kraštovaizdžio struktūrą, išsaugoti/ atkurti esamą kraštovaizdžio natūralumą. Numatyti teritorijos sutvarkymo ir pritaikymo gyventojų rekreacijai sprendinius. Išnagrinėti Kuršėnų miesto bendrajame plane nustatytus teritorijos naudojimo privalomuosius reikalavimus.

Kraštovaizdžio projekto uždaviniai:

1. Atlikti detalią esamos būklės kraštovaizdžio analizę.
2. Identifikuoti esamo kraštovaizdžio vertingąsias savybes ir jas išsaugoti.
3. Sutvarkyti teritorijos želdinius.
4. Numatyti teritorijos pritaikymo gyventojų rekreacijai sprendinius.
5. Įvertinti Ventos upės hidrografinį režimą.

Siekiant išsaugoti teritorijos vertybes, veiklos uždaviniams įgyvendinti bus vykdomos tokiais būdais, kad nebūtų bloginamos fizinės rekreacinės kraštovaizdžio savybės, nebūtų naikinamas kraštovaizdžio estetiškas potencialas, tvarkomoje teritorijoje nebus statomi su rekreacija nesusiję pastatai ir įrenginiai, bus formuojama tik minimali rekreacinė infrastruktūra, išsaugant gamtinę aplinką, natūralų kraštovaizdį.

Parengto kraštovaizdžio projekto sudėtyje bus parengtas ir sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) aprašas, kuriame bus numatomi veiksmai ir priemonės, reikalingos nuolatinei teritorijos priežiūrai užtikrinti ir rezultatų ilgaamžiškumui palaikyti, įskaitant ir želdinių priežiūrą.

3. KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO REIKALAVIMAI

Įgyvendinant minimus uždavinius Kuršėnų miesto Ventos upės slėnyje kraštovaizdžio projekto rengimo metu numatoma:

1. Esamos būklės analizės stadijoje atlikti:

1.1. teritorijos naudojimo reglamento ir planavimo dokumentų sprendinių analizę: nurodomas žemės naudojimo būdas, apsaugos statusas, planavimo dokumentais, teisės aktais teritorijai nustatyti veiklos plėtojimo reikalavimai ir apribojimai (specialiosios sąlygos); aprašomas ir įvertinamas bendras kraštovaizdžio pobūdis ir jo būklė, taip pat ir jo naudojimas.

1.2. bendrojo kraštovaizdžio pobūdžio analizę: lauko ir duomenų tyrimų būdu išsiaiškinti kraštovaizdžio struktūrą, jo erdvinio išsidėstymo dėsningumus, funkcionavimo bei dinamikos ypatumus, identifikuoti ir kartografuoti vietovės kraštovaizdžio gamtinio pamato komponentus (reljefą, dirvožemį, hidrografinį tinklą, augaliją, gyvūniją);

1.3. teritorijos gamtinio karkaso analizę: įvertinamas jo geoekologinis potencialas (patikimo, riboto, silpno, pažeisto, stipriai pažeisto), aprašomas vietovės kontekstas rajono gamtinio karkaso struktūroje, apibūdinama teritorijos svarba ekologiniame tinkle, įvertinama teritorija pagal pažeidžiamumo ir stabilumo, retumo, natūralumo ir tipiškumo, įvairovės, dydžio ir fragmentiškumo kriterijus (jų vertinimo rekomendacija pateikta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakyme Nr. D1-645 „Dėl reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo“);

1.4. vizualinių kraštovaizdžio savybių analizę: apibūdinamas kraštovaizdžio apžvelgiamumas (vertikaliosios ir horizontaliosios erdvinės sąskaidos išraiška), įvardijamos vertingosios estetiškos kraštovaizdžio savybės, identifikuojamos ir aprašomos vietovėje esančios regyklos, jų padėtis svarbiausių objektų atžvilgiu, teritorijos gretimybės, gali būti atliekama kraštovaizdžio vizualinių vertybių fotofiksacija;

1.5. urbanistinės struktūros analizę: įvertinamas teritorijos užstatymas, inžinerinės, susisiekimo infrastruktūros objektai, aprašomi teritorijoje esantys pastatai, jų paskirtis, galimas pritaikymas;

1.6. teritorijos socialinių ir ekonominių aspektų analizę: įvertinamos teritorijoje vykdomos ir skatintinos veiklos, darančios teigiamą įtaką teritorijos būklei; įvertinamos teritorijos naudojimo švietimo reikmėms, gamtosauginio švietimo perspektyvos, šios veiklos poveikis teritorijai; identifikuojamos vietovę reikšmingai lemiančios veiklos (pvz., infrastruktūros objektų plėtra ir pan.), jų poveikis teritorijai (intensyvumas, pažeidžiamos teritorijos plotas, kokie objektai pažeidžiami ir pan.), poreikis jas nutraukti ar apriboti, nurodomos kitos teritorijoje pasireiškiančios gamtosauginės problemos;

1.7. esamos būklės analizės svarbiausios tyrimų išvados grafiškai pavaizduojamos ant ne senesnio kaip 3 metų topografinio plano (M 1:500–2000). Topografinis planas turi būti tikslinamas kraštovaizdžio tvarkymo projekto rengimo metu, jei yra naujų objektų, kurie gali turėti įtakos sprendinių parinkimui. Esamos būklės brėžinyje nurodoma: reljefas, hidrografija ir hidrotechnika, augalija, gyvūnija, žemės dangos, pastatai ir jų elementai, urbanizuotos teritorijos, lietaus nuotekynas ir drenažas, bendrosios komunikacijos;

1.8. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto esamos būklės analizės ataskaita raštu suderinama su projektą derinančiomis institucijomis.

2. Konceptijos rengimo ir jos viešo pristatymo visuomenei stadijoje: parengiamas eskizinis projektas, išreiškiantis pagrindines kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių idėjas. Grafiškai pavaizduoti pasiūlymų sprendiniai, vizualizacijos, projektinius sprendinius pagrindžiantys tekstiniai aprašymai. Šiaulių rajono savivaldybė sudaro nepriklausomą komisiją, kuri įvertina pateiktą koncepciją ir (jei reikalinga) teikia pastabas ir pasiūlymus.

3. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių konkretizavimo stadijoje:

3.1. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių konkretizavimo stadijoje parengiami kraštovaizdžio tvarkymo projekto tekstiniai ir grafiniai sprendiniai, parengiama projekto įgyvendinimo sąmata ir techninės specifikacijos, sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) aprašas.

3.2. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto tekstinius sprendinius sudaro aiškinamasis raštas, paaiškinantis grafinius sprendinius, ir sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) aprašas. Aprašomi sprendiniai turi būti pagrįsti žiniomis apie teritoriją, įvertinantys ekologinius poreikius ir reikalavimus, stiprinantys estetinį potencialą, ekonomiškai racionalūs, atspindintys vietovės svarbą urbanizuotos teritorijos erdvinėje struktūroje; suformuluojami pasiūlymai, sudarantys sąlygas visuomenei pažinti ir geriau suprasti vietovės gamtinę ir kultūrinę vertę; naudoti teritoriją gamtosauginio švietimo propagavimui.

3.3. Sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) apraše numatomi veiksmai ir priemonės, reikalingos nuolatinei teritorijos priežiūrai užtikrinti ir rezultatų ilgaamžiškumui palaikyti, numatomi ir įvertinami bendruomenių įtraukimo į šį procesą būdai ir galimybės. Aprašo turinyje nurodoma: želdinių priežiūros specifika ir ypatumai (šienavimas, genėjimas, atsodinimas, tręšimas, laistymas ir kt.), statinių ir įrenginių priežiūros specifika (dažymas, atnaujinimas ir kt.), minimalios teritorijos priežiūrai reikalingos lėšos, trumpai aptariama teritorijos priežiūra esant ekstremalioms gamtinėms situacijoms, aptariami kiti individualūs teritorijos kasdienės priežiūros ir stebėsenos (monitoringo) poreikiai.

3.4. Patvirtinto kraštovaizdžio tvarkymo projekto grafinius sprendinius sudaro:

3.4.1. esamos situacijos planas (M 1:500);

3.4.2. pagrindinis kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių brėžinys M 1:500. Jame pateikiama informacija, leidžianti suvokti galutinį sutvarkytos teritorijos vaizdą. Jame tekstu ir grafinais elementais nurodoma:

- tvarkomos teritorijos pavadinimas, adresas, ribos, plotas;
- natūralių ekosistemų funkcionavimui palikti, išsaugoti ar atkurti plotai (augalų masyvai, juostos, pavieniai augalai, natūralios dangos, vandens telkiniai);
- lietaus vandens surinkimo ir nuvedimo, hidrologinio režimo atkūrimo, lietaus vandens antrinio panaudojimo sprendimai;
- reljefo formavimo, šlaitų tvirtinimo sprendiniai (aprašomos siūlomos taikyti priemonės nuo erozijos, nuoplovos ir kt.);
- esamos, naikinamos, pertvarkomos ir naujai įrengiamos žemės dangos (natūralios ir dirbtinės);

- esamos, naikinamos, pertvarkomos ir naujai įrengiamos urbanizuotos teritorijos (atraminės sienutės, urbanizuotų teritorijų elementai);
- paliekami, šalinami, naujai įveisiami želdiniai;
- įkarpoje pavaizduojama, kaip teritorija jungiasi su tvarkomos teritorijos gretimybėje esančiais želdiniais, želdynais, takų sistemomis ir pan.;
- besiribojantys keliai, gatvės, šaligatviai, takai, stovėjimo aikštelės ir jų dangos;
- kiti tvarkomai teritorijai aktualūs erdviniai objektai;

3.4.3. teritorijos reljefo (sklypo aukščių) planas (M 1:500). Jame nurodoma: reljefas, reljefo elementai, esami ir projektuojami aukščiai, nuolydžiai ir lygiai, tvirtinami šlaitai, atraminės sienelės, laiptai, esami ir projektuojami takai, jų dangos, privažiavimai, charakteringi reljefo taškai ir kiti elementai. Aprašant reljefo formavimo sprendinius, turi būti paaiškinama, kaip sprendiniai dera su pamatiniu kraštovaizdžio gamtiniu pobūdžiu ir gretimomis teritorijomis, kiek numatoma nukasti, užpilti grunto (kubiniais metrais), kokios numatomos priemonės nuo erozijos.

3.4.4. želdinių planas (M 1:500). Plane sutartiniais ženklais nurodomi paliekami ir šalinami želdiniai, išskirtiniai, vertingi (dendrologiniu, istoriniu, asociatyviniu ar kitais požiūriais) želdiniai, perkeliama, persodinami ir naujai sodinami želdiniai, nurodoma, kur atstatomas natūralus augalinis dirvožemio sluoksnis, pateikiama želdinių suvestinė lentelė, kurioje nurodomos želdinių charakteristikos (būklė, aukštis, plotis ir kt.) ir reikalingos želdinių tvarkymo priemonės;

3.4.5. suvestinis sklypo inžinerinių tinklų planas (M 1:500). Plane nurodomos inžinerinių tinklų trasos, skirtingų dangų plotai ir charakteristikos, aikštelių, laiptų, atraminių sienučių pjūviai ir kitos charakteringos detalės. Esant sudėtingoms sąlygoms – skersiniai profiliai su tinklų išdėstymo schema, sutartiniai ženklai, kiti duomenys.

3.5. Grafiškai vaizduojant topografinių erdvių duomenų rinkinius, vadovaujamasi Valstybinės geodezijos ir kartografijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2000 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 45 „Dėl techninių reikalavimų reglamento GKTR 2.11.03:2014 „Topografinių erdvių objektų rinkinys ir topografinių erdvių objektų sutartiniai ženklai“ patvirtinimo“. Sprendinių spalviniai ir grafiniai žymėjimai paaiškinami lentelėse. Tekstiniai ir grafiniai sprendiniai pateikiami kompiuterinėmis laikmenomis, galimi dokumentų formatai – pdf, jpg, gif, tif, png. Pateikiami ir popieriniai (atspausdinti) kraštovaizdžio tvarkymo projekto brėžiniai.

3.6. Įvertinami kiti specialieji reikalavimai kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijose veiklos įgyvendinimui, kurie nustatyti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymo Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metais veiksmų plano patvirtinimo“ 3 priede.

Pastaba: atsižvelgiant į situaciją (pagal esamos informacijos kiekį), atskiri planai gali būti apjungiami.

4. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių derinimo ir viešinimo stadijoje:

4.1. Pateikiamas kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių derinimas raštu su:

4.1.1. Šiaulių rajono savivaldybės vyriausioju architektu, kuris įvertina, ar planuojamos veiklos neprieštarauja teritorinio ir strateginio planavimo dokumentuose nustatytiems kraštovaizdžio kokybės tikslams, ar projektas apsvarstytas su visuomene;

4.1.2. Aplinkos apsaugos agentūra, kuri įvertina, ar planuojamos veiklos nedarys neigiamo poveikio kraštovaizdžiui ir gretimoms teritorijoms;

4.1.3. Rekomenduojama derinti ir su Ventos regioninio parko direkcija dėl kraštovaizdžio natūralumo išsaugojimo;

4.2. Suderinto kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių viešinimas Šiaulių rajono savivaldybės tinklalapyje ir savivaldybės patalpose, Kuršėnų seniūnijos patalpose;

4.3. Viešas pristatymas visuomenei po ne mažiau kaip 10 kalendorinių dienų nuo kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių viešo paskelbimo Šiaulių rajono savivaldybės tinklalapyje ir savivaldybės patalpose. Viešame pristatyme visuomenei turi dalyvauti projektą derinusių institucijų atstovai;

4.4. Atliekamos kitos visuomenės įtraukimo ir informavimo veiklos, numatytos Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programoje.

5. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto tvirtinimo stadijoje:

5.1. Suderintas, viešai pristatytas visuomenei kraštovaizdžio tvarkymo projektas patvirtinamas savivaldybės teisės aktu;

5.2. Patvirtintą kraštovaizdžio tvarkymo projektą sudaro šie dokumentai:

5.2.1. duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo projekto rengimo organizatorių ir rengėją;

5.2.2. esamos būklės analizės galutinis brėžinys ir jo aprašymas;

5.2.3. grafiniai sprendiniai;

5.2.4. gauti pritarimai (kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendiniams) iš derinančiųjų institucijų;

5.2.5. viešo svarstymo ataskaita;

5.2.6. projekto įgyvendinimo sąmata ir techninė specifikacija;

5.2.7. sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) aprašas;

5.2.8. kiti dokumentai.

Rengiant Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijoje – Ventos upės slėnyje projektą, būtina įvertinti šių teisės aktų nuostatas ir reikalavimus:

1. Europos kraštovaizdžio konvencijos;

2. Europos Tarybos ministrų komiteto 2008 m. rekomendacijos CM/Rec (2008 m. vasario 6 d.) 3 dėl Europos kraštovaizdžio konvencijos įgyvendinimo gairių;

3. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo;

4. 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-19 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. D1-209;

5. Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“;

6. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo ir jį įgyvendinančiųjų teisės aktų;

6.1. Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694 „Dėl Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6.2. Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-719 „Dėl Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6.3. Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. D1-62 „Dėl Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento patvirtinimo“;

6.4. Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5 „Dėl Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“;

6.5. Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673 „Dėl Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6.6. Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. 206 „Dėl kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašo patvirtinimo ir medžių ir krūmų priskyrimo saugotiniams“;

7. Statybos įstatymo ir jį įgyvendinančiųjų teisės aktų;

8. Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“;

9. Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526 „Dėl Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo patvirtinimo“;

10. Gamtinio karkaso nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 „Dėl Gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“;

11. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-645 „Dėl Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo“;

12. Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703 „Dėl Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano patvirtinimo“.

13. Kuršėnų miesto teritorijos bendrojo plano, patvirtinto 2011 m. rugpjūčio 16 d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-170;

14. Šiaulių rajono savivaldybės bendrojo plano, patvirtinto 2008 m. liepos 3 d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-199.

15. 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos;

16. 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-19 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. D1-209;

17. Bendrųjų buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276, kuriuose pateikiamos būtinos rūšių apsaugos priemonės, reglamentuota blogėjimo ir rūšių reikšmingo trikdymo prevencija;

18. Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1038;

19. Rekomendacijų paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašui, patvirtintų Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2015 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. AV-83; 22);

20. Invazinių Lietuvoje organizmų rūšių sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-433;

21. Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 352.

4. BENDRADARBIAVIMO SU VISUOMENE PLANAS

Visuomenės dalyvavimo tikslas, rengiant Programą, yra užtikrinti skaidrų interesų derinimą ir viešojo intereso gynimą; aktyvų, kūrybingą, pozityvų, konstruktyvų įsitraukimą į vietos kraštovaizdžio apsaugą ir formavimą; taip pat vietos dvasios, bendruomeniškumo stiprinimas, puoselėjant vietovių išskirtinumą ir tradicijas bei racionaliai sprendžiant aktualias problemas, pasitelkiant vietos resursus; vietos gyventojų sąmoningumo ir išprusimo kraštovaizdžio srityje didinimas; socialinės įtampos mažinimas. Projekto rengimo ir įgyvendinimo metu įsipareigojama vykdyti šias visuomenės informavimo, dialogo palaikymo, švietimo ir įsitraukimą į kraštovaizdžio formavimą skatinančias veiklas, nurodytas **1 lentelėje**.

1 lentelė. Visuomenės informavimo, dialogo palaikymo, švietimo ir įsitraukimo į kraštovaizdžio formavimą skatinančios veiklos

Stadija	Visuomenės informavimo, dialogo palaikymo, įtraukimo į kraštovaizdžio formavimą tikslai	Turinys (būdų ir priemonių, kurie padės visuomenei įsitraukti į tvarkomos teritorijos kraštovaizdžio formavimą, aprašymas)
Prieš pradėdant rengti projektą ir viso projekto rengimo bei įgyvendinimo metu	Nuolat informuoti visuomenę apie planuojamą vykdyti ir vykdomą Kuršėnų miesto Ventos upės slėnyje projektą, sudaryti sąlygas visuomenei dalyvauti projekte nuo idėjos formulavimo iki sprendinių įgyvendinimo.	Visa informacija apie projektą ir jo įgyvendinimą bus teikiama šiais būdais: 1) elektroninėje erdvėje – Šiaulių rajono savivaldybės internetiniame puslapyje www.siauliuraj.lt ir Kuršėnų bendruomenės internetiniame puslapyje www.kursenai.lt skelbiama informacija apie siūlymus (inicijavimą) vykdyti teritorijos tvarkymą, skelbiami sprendimai, susiję su projektavimo darbų pradžia (sprendimas, techninė užduotis, kita susijusi informacija). Pateikiama informacija apie pasiūlymų teikimo tvarką ir susipažinimo su parengtais dokumentais tvarką bei jų viešo svarstymo vieta ir laikas, viešam svarstymui pateikti sprendiniai, patvirtinto projekto sprendiniai; 2) planavimo organizatoriaus buveinėje – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos pastate galima gauti naujausią informaciją apie projektą. Kontaktinis asmuo Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje – Edmundas Žalys, el. p. edmundas.zalys@siauliuraj.lt, telefonas (841) 437659; Projekto koordinatorius – Robertas Paulauskas, el. p. robertas.paulauskas@siauliuraj.lt, telefonas (8 41) 596 678. 3) Kuršėnų seniūnijos skelbimų lentoje – pateikiama informacija apie projekto dokumentų rengimo pradžią, pabaigą, tikslą ir uždavinius bei pasiūlymų teikimo tvarką ir parengtų dokumentų viešo svarstymo vietą ir laiką. Kuršėnų miesto seniūnija, J. Basanavičiaus g. 5, Kuršėnai. 4) žodžiu ar raštu - pagal suinteresuotų asmenų žodinius ir rašytinius paklausimus Šiaulių rajono savivaldybės administracijai, Vilniaus g. 263, Šiauliai.
Esamos būklės analizė	1) išsiaiškinti visuomenei svarbius vietovės elementus, vertybes, funkcijas; 2) suteikti visuomenei žinių apie vietovės svarbą ir išskirtinumą.	1) siekiant pirmo tikslo – informacija teikiama Šiaulių rajono savivaldybės internetiniame puslapyje www.siauliuraj.lt ir Kuršėnų bendruomenės internetiniame puslapyje www.kursenai.lt bei el. paštu robertas.paulauskas@siauliuraj.lt; 2) siekiant antro tikslo – Kuršėnų seniūnijos patalpose projekto rengėjai pristatys įgyvendinamą projektą.
Koncepcijos	Tartis, kaip gerinti	Išsiunčiami kvietimai su nuoroda į parengtą koncepciją Kuršėnų

Stadija	Visuomenės informavimo, dialogo palaikymo, įtraukimo į kraštovaizdžio formavimą tikslai	Turinys (būdų ir priemonių, kurie padės visuomenei įsitraukti į tvarkomos teritorijos kraštovaizdžio formavimą, aprašymas)
rengimas ir jos viešas pristatymas visuomenei	koncepcijos pasiūlymus, kad gerėtų kraštovaizdžio kokybė; įvertinti, ar siūlomos teritorijos tvarkymo priemonės atitinka visuomenės lūkesčius; didinti supratimą apie kraštovaizdžio vertę ir vaidmenį.	miesto seniūnijai, taip pat artimiausioms organizacijoms, įmonėms, švietimo įstaigoms, su kvietimu dalyvauti viešuose svarstymuose. Projekto rengėjai suorganizuoja koncepcijos viešą pristatymą ir ją pristato. Kylant daug diskusijų visuomenėje, gali būti organizuojama paskaita, pristatymas, pasikviečiant atitinkamos srities specialistus.
Projekto sprendinių konkretizavimas Projekto sprendinių derinimas ir viešinimas	Išgirsti visuomenės pastabas, jų nuomonę ir pasiūlymus dėl projekto sprendinių, taip pat specialistų pasiūlymus, kaip tobulinti projektą.	Sprendiniai viešinami Šiaulių rajono savivaldybės internetiniame puslapyje www.siauliuraj.lt , pastabos, pasiūlymai teikiami skelbimuose nurodytais adresais. Projekto rengėjai suorganizuoja sprendinių viešą pristatymą ir juos pristato.
Projekto tvirtinimas		Informacija teikiama Šiaulių rajono savivaldybės internetiniame puslapyje www.siauliuraj.lt .
Projekto įgyvendinimas	Išsiaiškinti, kaip visuomenė nori ir gali dalyvauti įgyvendinant projektą.	Informacija teikiama Šiaulių rajono savivaldybės internetiniame puslapyje www.siauliuraj.lt , pastabos, pasiūlymai teikiami skelbimuose nurodytais adresais. Organizuojamas parengto projekto pristatymas artimiausioms ugdymo įstaigoms, organizacijoms, bendruomenei, kurio metu bus siekiama išsiaiškinti, kaip jos norėtų prisidėti prie teritorijos priežiūros ir jos būklės stebėjimo.

Šiaulių rajono savivaldybė kviečia Kuršėnų miesto bendruomenę, su teritorija besiribojančių namų gyventojus ir sklypų savininkus, privačias įmones, švietimo įstaigų bendruomenes ir visus, kurie suinteresuoti šios teritorijos sutvarkymu, aktyviai dalyvauti projekto kūrimo procese ir teikti savo pasiūlymus ir idėjas aukščiau nurodytu elektroninio pašto adresu.

5 Priedas. Tvarkomų/ šalinamų želdinių inventORIZACIJOS FOTOFIKSACIJA

6 Priedas. Sprendinių pagrindinis brėžinys